

Plats: Kommunhuset, Orsa
Tid: Tisdagen 17/2 2015, 13.00

Ärenden:

1. Val av protokolljusterare
2. Besök av Dalatrafik (Bengt Benjaminsson, Per Nilsson, 13.00 - 14.30)
3. Styrgrupp för Orsa kommuns översiktsplan (Frida Pettersson, Tommy Ek, Håkan Persson, byggnadsnämndens arbetsutskott, 14.30- 15.00)
4. Överenskommelse om antal platser för ensamkommande barn (Annette Franz, 15.00)
5. Information om preliminärt bokslut 2014 (Johan Hult 15.15)
6. Beslut om ombudgetering för 2015 (Johan Hult)
7. Beslut om ekonomiska mål 2016 (Johan Hult, kompletterande handling skickas senare)
8. Beslut om utställning av nya avfallsföreskrifter
9. Remissvar gällande Boverkets rapport 2014:22, Expertfunktion för byggsador (se särskild bilaga)
10. Remissvar gällande ansökan om hastighetsbegränsning
11. Nominering till Coompanion Dalarna
12. Medlemskap i föreningen Sveriges Ekokommuner
13. Ansökan gällande projektet Utveckling av hållbar evenemangsturism i norra Dalarna
14. Meddelanden
15. Kurser och konferenser

Stadsbyggnadsförvaltningen
MORA · ORSA

3

Översiktsplan för Orsa kommun

Styrgruppsmöte

17 februari 2014

Inför mötet

I september 2014 hölls ett styrgruppsmöte för Orsas översiktsplan som gick igenom den tänka inledningen. Ni som satt med i styrgruppen för översiktsplanen även förra mandatperioden känner nog igen mycket sedan förra gången när det gäller inledningen. Läs igenom och kom med frågor eller synpunkter under mötet.

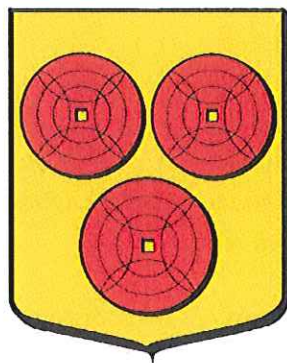
Det har även tagits fram ett utkast till projektplan. Den vill jag att ni läser igenom och vid behov kommer med frågor eller synpunkter på, så att den sedan kan fastställas av styrgruppen.

Meddela gärna Frida Petersson om ni redan nu vet någon övrig fråga som ni vill ta upp under mötet, frida.petersson@mora.se eller 0250-262 72

Dagordning

1. Kort presentation av projektet och styrgruppens roll
2. Utkast: Projektplan (bifogas)
3. Utkast: Översiktsplanens inledning med strategier (bifogas)

Arbetsgruppen genom Frida Petersson, planarkitekt

Projektplan

Översiktsplan för Orsa kommun

Frida Petersson, Stadsbyggnadsförvaltningen

2015-02-04

Bakgrund

WSP Samhällsbyggnad i Falun fick 2012 i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Orsa kommun. Arbetet inleddes med att det togs fram en kommunal utvecklingsplan, tänkt att hantera kommunens vision och fortsatte med att WSP tog fram ett samrådsförslag för översiktsplanen. Efter detta valde Orsa kommun att avbryta samarbetet med WSP och istället ta fram översiktsplanen i egen regi.

Arbetet med översiktsplanen har börjat om från början på grund av att de framtagna samrådsförslaget var bristfälligt förankrat politiskt och i den kommunala organisationen.

Syfte och mål

Projektets syfte:

Projektet syftar till att ta fram en ny översiktsplan för Orsa kommun. Översiktsplanen ska vara förankrad politiskt och i den kommunala organisationen. Den ska också vara en tydlig vägledning för efterföljande planering, lovgivning och olika typer av dispens- och tillståndsprövningar.

Styrande mål:

- Kommunal utvecklingsplan för Orsa kommun:
Orsa är en naturnära plats där folk trivs och vill bo. Våra verksamheter håller hög kvalitet och det känns tryggt att använda sig av dem. Vårt rika och mångsidiga kulturarv har grundat vårt goda rykte som musikkommun.

Vi har en tydlig roll i arbetet med att utveckla regionen. Orsa har korta beslutsvägar och krånglar inte till saker. Det gör oss väl förberedda att möta samhällets förändringar utan att tappa hållbarhetstänkandet.

Vi har ett välmående näringsliv som är attraktivt för både tjänsteföretag och producerande företag. Vi är en av landets mest kända turistorter.

Detta har blivit möjligt genom ett fantasirikt och nyfiket förhållningssätt, präglat av humor och en gnutta galenskap.

- Energiplan med klimatstrategi: Transporteffektiv samhällsplanering samt bebyggelseutveckling ur energisynpunkt.

Projektmål:

Sommaren 2017 ska Orsas översiktsplan vara antagen av kommunfullmäktige.

Leveransobjekt:

- Samrådshandling
- Utställningshandling och samrådsredogörelse
- Antagandehandling och utlåtande

Tidplan

Redovisas i separat dokument som uppdateras vid behov.

Årskiftet 2015/2016	Beslut om samråd
Våren 2016	Samråd
Årskiftet 2016/2017	Utställning
Innan sommaren 2017	Antagande i KF

Projektorganisation, roller, ansvar och befogenheter

Uppdragsgivare: Kommunstyrelsen Orsa kommun

- Är huvudansvarig för projektet

Stygrupp: Kommunstyrelsens arbetsutskott med byggnadsnämndens arbetsutskott inbjudet.

- Säkerställer att resultatet bidrar till verksamhetens övergripande mål.
- Beslutar om tidpunkter för rapportering av projektet till uppdragsgivare.

Ansvarig förvaltning: Stadsbyggnadsförvaltningen Mora Orsa

- Ansvarar för att fördela den tid som projektet har tillgång till
- Ansvarar för att söka de ekonomiska medel som behövs i budget

Projektleddare: Frida Petersson

- Ansvarar för att projektet genomförs enligt projektplan

Arbetsgrupper:

Projektet nyttjar två arbetsgrupper och därutöver förs samtal med ett flertal kommunala tjänstemän samt intressenter utanför organisationen.

Lilla arbetsgruppen består av tjänstemän från Stadsbyggnadsförvaltningen medan Stora arbetsgruppen även består av tjänstemän från Miljökontoret, Fritid- och servicekontoret, Näringslivskontoret och Kulturförvaltningen.

Lilla arbetsgruppen

Frida Petersson, planarkitekt/projektleddare, Stadsbyggnadsförvaltningen

Tommy Ek, stadsarkitekt, Stadsbyggnadsförvaltningen

Håkan Persson, planchef/huvudansvarig för översiktsplanering, Stadsbyggnadsförvaltningen

Johan Nilsson, planarkitekt/ansvarig för delområde Grönklitt, Stadsbyggnadsförvaltningen

Andrea Andersson planarkitekt/ansvarig för tema Grönstruktur,

Stadsbyggnadsförvaltningen

Stora arbetsgruppen

Frida Petersson, planarkitekt/projektleddare, Stadsbyggnadsförvaltningen

Tommy Ek, stadsarkitekt, Stadsbyggnadsförvaltningen

Håkan Persson, planchef/huvudansvarig för översiktsplanering, Stadsbyggnadsförvaltningen

Rolf Larsson, byggnadsinspektör, Stadsbyggnadsförvaltningen

Olle Bylander, kommunkolog, Miljökontoret

Michael Horn, miljöinspektör, Miljökontoret

John Wallén, markstrateg, Fritid- och servicekontoret

Niklas Sjödin, fritid- och servicechef, Fritid- och servicekontoret

Joakim Larsson, näringslivschef, Näringslivskontoret

Peter Bernhorn, kulturchef, Kulturförvaltningen

Aktiviteter

- Inventering utfördes 2013
- Under 2014 och 2015 hålls tematiska möten med kommunala tjänstemän, representanter från länsstyrelsen och utomstående intressenter
- Under 2013-2014 sökte och mottog Orsa kommun, inom projektet med ny översiktsplan, bidrag från Boverket med anledning av det underlagsmaterial som togs fram för planering för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Ekonomi

Ekonomiska medel för Stadsbyggnadsförvaltningens tidsredovisning finns i Stadsbyggnadsförvaltningens budget. Avsatta medel bedöms inte räcka under 2015. Projektet ansvarar för att flagga upp för ansvariga politiker om ytterligare ekonomiska medel behövs under 2015 samt att inför framtagande av 2016 och 2017 års budget redovisa hur mycket ekonomiska medel som bedöms behövas för arbetet 2016 och 2017.

Informationsspridning

Informationsspridning sker via projektets hemsida www.mora.se/oversiktsplanorsa.

I den formella processen kommer informationsspridning ske genom annonsering i ortstidningar och på hemsidan i enlighet med PBL.

Risker

<i>Identifierad risk</i>	<i>Projektets åtagande</i>
Att nyckelpersoner inte kan närvara vid arbetsgruppens möten. Arbetsgruppens sammansättning är viktig för att erhålla ett bra resultat då olika tjänstemän har olika kompetenser.	Respektive deltagare i arbetsgruppen tar ansvar för att flagga upp om den eller de inte kan närvara på möten. Då det kan vara svårt att flytta inplanerade möten med kort varsel är det önskvärt att vid sådana tillfällen skicka en ersättare med liknande eller motsvarande kompetens.
Att länsstyrelsen inte godtar stora delar av de utpekade LIS-områdena. Exempelvis om allt för många eller stora LIS-områden pekas ut.	Arbetsgruppen behöver titta på och lära av Moras LIS-plan. Det är också viktigt att både arbetsgruppen och styrgruppen är medvetna om möjliga konsekvenser av att peka ut allt för många LIS-områden eller att peka ut LIS-områden i känsliga områden. Vissa justeringar av LIS-områden måste man dock räkna med att göra efter samrådet. LIS-områden ska inte heller pekas ut för snävt enbart med syftet att minska risken för yttranden från länsstyrelsen.
Stora förväntningar på förändringar efter samrådet	Det är svårt att göra allt för omfattande förändringar efter samrådet. Framförallt om förändringarna innebär nya förslag. Risken är stor att det då inkommer mycket synpunkter i utställningen som motiverar ytterligare förändringar och en ny utställning. Dialogen med medborgare och näringslivet före samrådet är viktigt. Den mesta dialogen har redan skett och inte gett särskilt mycket input. Det är viktigt att politiken är införstådd med svårigheten att göra stora tillägg efter samrådet.

Skev medial uppmärksamhet	Vi behöver arbeta aktivt med media, det kan vara lämpligt att själva kontakta media när förslaget ska ut på samråd. Det är viktigt att vi är uppmärksamma när arbetet går ut för samråd så att eventuella felaktigheter kan rättas till.
---------------------------	--

Omfattning och avgränsningar

Projektets geografiska avgränsning omfattar hela Orsa kommun. Projektet ska även se till att tidigt uppmärksamma eventuellt behov av samarbete med grannkommuner.

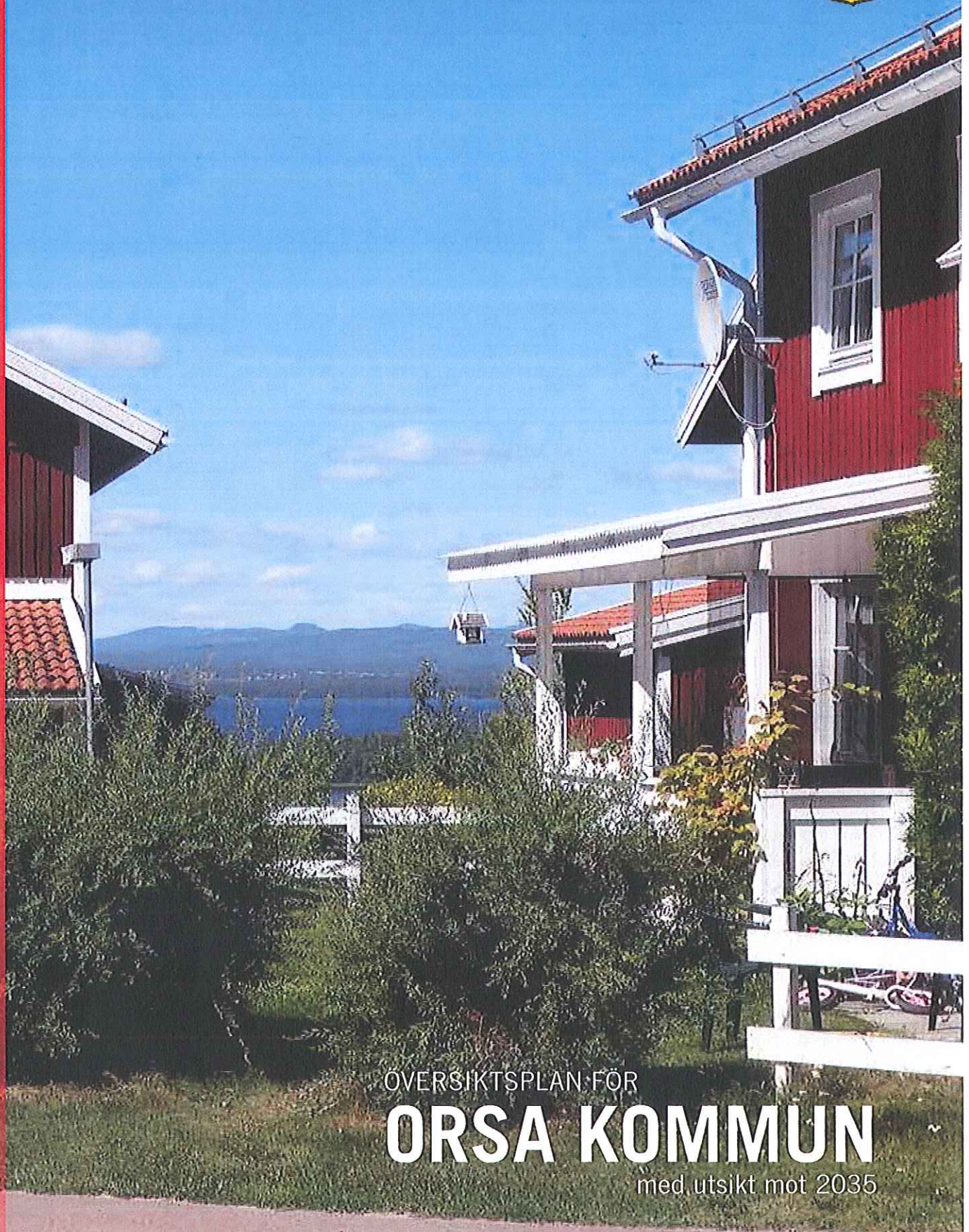
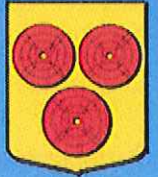
Utvärdering

Projektets genomförande bör utvärderas av stora arbetsgruppen efter genomförande. Det kan vara relevant att i utvärderingen jämföra projektet med motsvarande projekt som Stadsbyggnadsförvaltningen genomför eller har genomfört.

ARBETSMATERIAL

ÖVERSIKTSPLAN FÖR

ORSA KOMMUN

med utsikt mot 2035

Arbetsgrupp

Tommy Ek, Stadsarkitekt/Förvaltningschef på Stadsbyggnadsförvaltningen

Håkan Persson, Planchef

Frida Petersson, Planarkitekt/Projektledare

Johan Nilsson, Planarkitekt/Grönklitt

Andrea Andersson, Planarkitekt/Grönstruktur

Olle Bylander, Kommunekolog

Michael Horn, Miljöinspektör

Niklas Sjödin, Fritids- och servicechef

John Wallén, Markingenjör

Joakim Larsson, Näringslivschef

Peter Bernhorn, Kulturchef

Övriga tjänstemän som deltagit i arbetet

Lisbeth Gunnars, Projektingenjör med ansvar för gata/park

Åke Cederberg, Fritidschef

Per Ax, Naturvårdare

Liselott Hansson-Malmsten, Landsbygdsutvecklare

Olof Herko, Näringslivsutvecklare

FÖRORD

SAMMANFATTNING

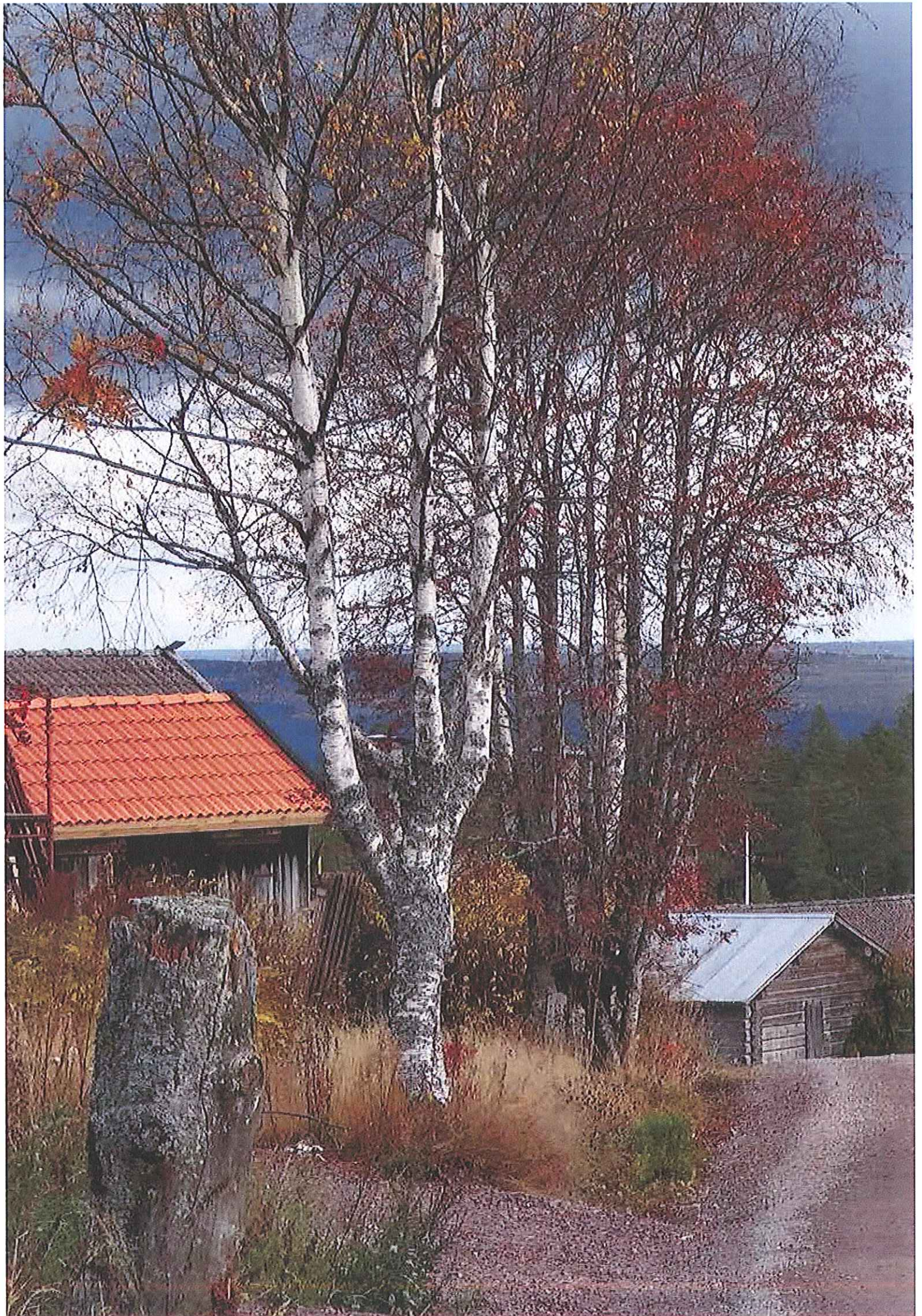

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 1

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH STRATEGIER

INLEDNING

Det här är Orsas nya översiktsplan. Översiktsplanen är en politisk viljeyttring om kommunens utveckling och en vägledning i frågor som rör användningen av mark- och vatten.

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Av översiktsplanen ska framgå hur kommunen planerar att använda mark- och vattenområden. Den ska fungera som en vision för kommunens framtida utveckling, den är vägledande för detaljplanering, bygglov och olika typer av tillstånd och den ska vara ett instrument för dialogen mellan kommunen och staten avseende de allmänna intressenas innebörd, avgränsning och tillgodoseende.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men den är starkt styrande för hur allmänna intressen ska beaktas av såväl kommunen som andra myndigheter vid fortsatt planering. Varje mandatperiod ska politikerna ta ställning till om översiktsplanen är aktuell, en så kallad aktualitetsförklaring.

VARFÖR HAR KOMMUNEN EN ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanen studerar kommunens framtida utveckling under ett par decennier framåt. Genom att se över hela kommunens utveckling vid samma tillfälle kan olika intressen vägas mot varandra. De åtgärder som behövs för att åstadkomma utveckling i kommunen kan planeras i god tid så att de kan utföras effektivt och ekonomiskt. Genom den helhetsbild som översiktsplanen ger över kommunen blir framtida beslut förutsägbara för kommuninvånare, fastighetsägare och näringsidkare.

Kommunal utvecklingsplan

Orsa kommun har en kommunal utvecklingsplan (KUP) från 2013 som redovisar kommunens vision och målområden. Översiktsplanen vidareutvecklar visionen och målområdena i strategier, riktlinjer och rekommendationer utifrån hur visionen och målområdena påverkar anspråken på, och användningen av, mark- och vattenområden i kommunen.

PROCESSEN

I arbetet med översiktsplanen har kommunen använt de synpunkter och åsikter som kommit fram under medborgardialogen för den kommunala utvecklingsplanen. Därutöver hölls ett allmänt möte den 29 maj 2013 som förutom översiktsplanen generellt även fokuserade lite extra på landsbygdsutveckling i strandnära lägen, odlingsrösen och utvecklingen i Grönklitt.

Kommunens tjänstemän har genom att träffa bystugeföreningar och bysamfälligheter gett byarna i kommunen en extra möjlighet att komma till tals. Flera byar har också valt att göra så kallade byutvecklingsplaner, där kommunen bidrar med 5000 kronor till byar som levererar en färdig byutvecklingsplan. Byutvecklingsplanerna är inte ett politiskt dokument, men de är ett bra underlagsmaterial för kommunen, bland annat till översiktsplanens särskilda rekommendationer för enskilda byar.

Allmänna intressen

Översiktsplanen ska behandla de allmänna intressena enligt plan- och bygglagen samt miljöbalken. Allmänna intressen är, till skillnad mot enskilda, gemensamma för medborgarna. De kan vara riksintressen, strandskydd, natur- och kulturvärden m.m. Enskilda intressen prövas i efterföljande planering.

Enskilt intresse

Enskilda intressen prövas i planeringen som sker efter översiktsplanen, exempelvis detaljplaner och bygglov. Ett enskilt intresse är en persons privata intresse som inte har betydelse för allmänheten. Det kan exempelvis vara intresset att få bebygga sin fastighet eller intresset att få behålla sin utsikt om grannfastigheten ska bebyggas.

Formell process

Hur en översiktsplan ska tas fram och vad den ska innehålla är reglerat i PBL. Den formella processen inleds med samråd. Under samrådet ska länsstyrelsen, berörda grannkommuner, sammanslutningar och föreningar, kommunens medlemmar, m fl. få möjlighet att delta i samrådet och komma med synpunkter.

De synpunkter som framkommer under samrådet ska redovisas och besvaras i en samrådsredogörelse. Planförslaget kan ändras med anledning av de synpunkter som inkommit.

Efter samrådet så ställs översiktsplanen ut under minst två månader. Utställningen ska kungöras på kommunens anslagstavla och i ortstidningen. Under utställningstiden kan man lämna skriftliga synpunkter på förslaget. Synpunkterna redovisas och besvaras i ett särskilt utlåtande. Om det behövs några större förändringar efter utställningen måste översiktsplanen ställas ut igen innan den antas av kommunfullmäktige.

GÄLLANDE PLANER

Översiktsplan 1994

För Orsa kommun finns idag en översiktsplan från 1994. Rekommendationerna i översiktsplanen från 1994 upphör att gälla när den nya vinner laga kraft

Vindbruksplanen fortsätter att gälla

Tematiskt tillägg: Vindbruksplan

Orsa kommun har ett gällande tematiskt tillägg för områden lämpliga för vindkraft: Vindbruksplanen. Den är från 2011 och fortfarande aktuell. Vindbruksplanen kommer därför att fortsätta att gälla när denna översiktsplan vinner laga kraft.

Fördjupade översiktsplaner

I Orsa kommun finns ett antal äldre generalplaner som har status som fördjupade översiktsplaner. När denna översiktsplan vinner laga kraft kommer samtliga fördjupade översiktsplaner upphöra att gälla. Detta gäller:

Orsa centralort 1977-02-08

Generalplan Berget 1978-08-28

Generalplan Ivarsnäs 1979-11-26

Generalplan Grönklitt 1981-10-26

Detaljplaner

I Orsa kommun finns drygt 100 gällande detaljplaner. Dessa finns nästan uteslutande i Orsa tätort med kringliggande byar och i Grönklitt. En detaljplan finns utanför Skattungbyn och en i Lisselhed söder om Orsa. Några av detaljplanerna är fortfarande inte utbyggda. Icke utbyggda detaljplaner finns för både bostads- och industriändamål. Detaljplaner fortsätter att gälla när en ny översiktsplan vinner laga kraft.

LÄSANVISNING

Översiktsplanen är indelad i två delar. Den första delen omfattar information om processen samt redovisar omvärldsfaktorer och styrdokument som påverkar översiktsplanen, till exempel de nationella miljömålen. Den första delen av översiktsplanen avslutas med kommunens strategier för översiktsplanen.

Del två av översiktsplanen är själva planförslaget. Planförslaget innehåller även information som behövs för att förstå bakgrunden till de riktlinjer som redovisas. I planförslaget finns både generella riktlinjer som gäller hela kommunen och riktlinjer som gäller mindre områden i kommunen. Efter riktlinjerna redovisas planförslagets konsekvenser och hur genomförandet ska ske.

Den miljökonsekvensbeskrivning som ska göras för översiktsplaner ingår som en egen del i kapitlet "Konsekvenser".

OMVÄRLDSFAKTORER

Orsa kommun påverkas av förändringar som sker över hela världen likaväl som av sitt förhållande till andra städer. Samhällsplaneringen behöver anpassa sig till och använda sig av de förutsättningar kommunen har.

MEGATRENDER

Megatrender är trender som påverkar hela eller stora delar av världen. Trenderna pågår redan nu, men alla effekter märks inte än och det kan ta lång tid innan de blir tydliga. Det är viktigt att ta hänsyn till framtida effekter eftersom samhällsbyggande är en långsam process med byggnader och anläggningar som ofta står i hundra år eller mer. De megatrender som har störst inflytande på markanvändningen är globalisering, digitalisering, urbanisering och ett förändrat klimat.

Globalisering

Utvecklingsländernas tillväxt ökar efterfrågan på många olika varor och tjänster vilket ger bättre förutsättningar för jordbruket och en fortsatt viktig skogs- och träindustri. Besöksnäringen fortsätter att öka eftersom fler får råd att resa vilket kan leda till fler konflikter mellan allemansrätten och äganderätten när jord- och skogsbruket blir intensivare. Arbetsplatser inom tillverkningsindustri och icke platsbundna servicetjänster flyttar till länder med låga lönekostnader medan arbetskraftsinvandringen för exempelvis vård- och omsorgstjänster ökar i länder med högre lönekostnader. Behovet av snabba och miljövänliga transporter ökar järnvägens betydelse.

Digitalisering

Den nya tekniken är en av de bakomliggande orsakerna till globaliseringen. De förbättrade möjligheterna att kommunicera ger nya förutsättningar för landsbygden. Möjligheterna att bo kvar i sin hemkommun vid nytt arbete eller studier ökar eftersom mycket arbete kan skötas på distans. Det finns också möjlighet för den traditionella servicen att ersättas av nya typer av service genom exempelvis e-handel och hemleverans. Än så länge finns dock inget som tyder på att digitaliseringen motverkar den pågående urbaniseringen.

Urbanisering

Urbaniseringen koncentrerar befolkningen till de stora städerna och till universitets- och högskoleorter, men ger också omflyttning inom regioner från landsbygden och små orter till de större orterna. Utflyttningsorter får en åldrande befolkning och både en generell arbetskraftsbrist och brist på arbetskraft med rätt kompetens eftersom unga som flyttar för att utbilda sig sällan återvänder. Enstaka personers engagemang kan få stor påverkan för en Orts utveckling.

Förändrat klimat

Det varmare klimatet förväntas ge mer nederbörd som också faller mer koncentrerat i perioder. Det ger ökad risk för översvämningar, torka, ras, skred och erosionsskador men också minskad tillgång till dricksvatten sommartid och ökade risker för föroreningar i dricksvattnet. Det varmare klimatet ger ökad produktivitet inom jord- och skogsbruk och bättre förutsättningar för sommarturism men ger risk för nedgång i vinterturismen när snötillgången blir osäkrare. Invandringen kan öka genom omlokalisering av personer och företag och i förlängningen på grund av klimatflyktingar.

NATIONELLA MÅL, PLANER OCH VISIONER

I Sverige finns flera olika nationella mål, planer och visioner. De som har störst påverkan på kommunernas översiktsplaner är de nationella miljömålen, de transportpolitiska målen och den nationella planen för transportsystemet. De nationella målen och planerna fastställs av riksdagen eller regeringen och gäller för hela Sverige. Orsas översiktsplan ska ta hänsyn till de nationella målen och planerna och bidra till att uppfylla dem.

VISION FÖR SVERIGE 2025

Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en vision för Sverige 2025 som baseras på de nationella mål som rör samhällsplaneringen. Kommunen egna visioner och mål behöver förhålla sig till visionen för Sverige 2025. Visionen består av följande tolv Sverigebilder.

- Utveckla småorter och glesbygd hållbart
- Planera långsiktigt för kortsiktiga verksamheter
- Skapa internationella spårstrukturer för gods och resor
- Gynna besöksnäringen
- Högre utbildning är motor för regional tillväxt
- Trygga rent vatten
- Hantera växande stadsregioner
- Bygg hållbart
- Säkerställ framtidens elförsörjning
- Bevara tätortsnära natur, stränder och jordbruksmarker
- Skapa en hållbar livsmiljö i och kring staden
- Regional utveckling behöver utbyggd kollektivtrafik

Nationell plan för transportsystemet 2014-2025

Den nationella planen för transportsystemet omfattar det nationella stamvägnätet och det statliga järnvägsnätet. Sträckan mellan Vattnäs och Trunna på E45 redovisas som en planerad åtgärd under tidsperioden 2020 – 2025. Idag är vägen bitvis mycket smal och många lokalgator och enskilda fastigheter har anslutningar till vägen.

I den nationella planen ges även ökat driftsbidrag till Inlandsbanan. Inlandsbanan förvaltas av Inlandsbanan AB, ett bolag som ägs av kommunerna längs Inlandsbanan.

Nationella miljömål

De nationella miljömålen gäller hela Sverige. Det övergripande målet kallas för generationsmålet och innebär att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Lösningen av dessa miljöproblem får inte orsaka ökade miljö- och hälsoproblem i andra delar av världen.

De nationella miljömålen har också anpassats för Dalarna till regionala miljömål. De regionala miljömålen överensstämmer i stort med de nationella miljömålen både i innehåll, utveckling och om målet bedöms uppfyllas till 2020 eller inte.

REGIONER

Samspelet med och förhållandet till andra städer är påtagligt för kommuner när det gäller tillgången till bland annat service, bostäder och arbetsmarknad. Kommungränser och andra administrativa gränser är inte längre lika viktiga när människor väljer bostadsort eller arbete utan man rör sig allt friare inom olika regioner. Eftersom människor rör sig allt mer är en god infrastruktur och tillgång till kollektivtrafik viktigt för kommunen.

Orsa kommun

Handel och grundläggande service i Orsa kommun är koncentrerad i Orsa tätort och gör tätorten till en naturlig centralort. Skattungbyn är en viktig serviceort utan att konkurrera med Orsa som centralort.

Orsa och Mora

Det korta avståndet mellan Mora och Orsa gör Orsa till en viktig bostadsort i den arbetsmarknadsregion som kommunen ingår i tillsammans med Mora och Älvdalen. Över 40 % av de sysselsatta i Orsa kommun arbetar i Mora och även om en lägre andel av Moras befolkning pendlar ut ur kommunen så står Orsa för det vanligaste slutmålet. Orsa har fördel av att flera stora arbetsplatser i Mora, som lasarettet och Norets handelsområde, ligger på "Orsa-sidan" av Mora centrum och därför är lätta att ta sig till från Orsa kommun. Om det är enkelt, snabbt och bekvämt att ta sig mellan Mora och Orsa har båda orterna nytta av närheten till varandra.

Byarna runt Orsajön gör det intressant att titta på gemensam infrastruktur mellan Mora och Orsa kommuner. Genom nära samarbete och gemensamt VA-bolag har redan bredband och allmänt vatten och avlopp börjat korsa kommungränserna. Utvecklingen pekar på att allt mer infrastruktur kommer att vara gemensam för de två kommunerna.

Norra Dalarna

Norra Dalarna och de södra delarna av Härjedalens kommun samt de västra delarna av Ljusdals kommun har Mora som regionalt centrum för handel, administration och offentlig service. Omlandet kring Mora bedöms ha över 100 000 invånare som nyttjar Mora som centralort för arbete, handel eller olika typer av service. Orsa är centralt placerad i regionen och det finns därför möjlighet för näringsliv och handel att dra nytta av närheten till Mora.

Dalarna

Den norra delen av Dalarna, Siljansbygden där Orsa kommun ligger är den del av landskapet som oftast förknippas med just namnet eller varumärket Dalarna, och i ett internationellt perspektiv till viss del även med Sverige. Det är framförallt midsommarfirandet, byarna, timmerhuskulturen och det öppna landskapet som bidrar till områdets identitet och attraktionskraft.

Falun-Borlänge

Falun och Borlänge är tillsammans Dalarnas centralort och ekonomiska motor. Orsa är även en del av denna region. Kopplingen till Falun-Borlänge är mycket viktig då den ytterligare specialiserar utbudet i handel, utbildning, arbetsmarknad och service om man jämför med Mora.

Stockholm och Mälardalen

Stockholm och Mälardalen fyller funktionen att erbjuda ett ännu bredare och mer specialiserat utbud av handel, utbildning, arbete och service än vad Falun-Borlänge kan erbjuda. Stockholm fungerar också genom Arlandas internationella flygplats som tröskeln ut i Europa och resten av världen. Invånare från Stockholm och Mälardalen är i sin tur den största målgruppen för besöksnäringen i Orsa och övriga delar av Norra Dalarna.

Norge

Både från Orsa och kringliggande kommuner är det vanligt med pendling till Norge, detta består framförallt av veckopendling till olika platser i Norge. Även ur turistperspektiv finns det starka band mot Norge då många turister från fylken på andra sidan norska gränsen kommer till Orsa framförallt för campingsemester med bad i Orsajön sommartid. En viss relation kan även ses till skidorterna i Sälen – Trysil genom utbildningar vid SCOTT, Swedish college for travel and tourism, och rörelse av personal inom området.

Samarbete Mora/Orsa/Älvdalen

Idag har Orsa kommun flera samarbeten med grannkommunerna Mora och Älvdalen. Det handlar om gemensam gymnasieskola, VA-bolag, IS/IT, lönekontor, social myndighetsutövning, överförmyndare och upphandling samt gemensamt miljökontor och stadsbyggnadsförvaltning för Orsa och Mora. Samarbetet är viktigt för att kunna skapa goda förutsättningar för att erbjuda god service och bra utbildning.

Dalastrategin – Dalarna 2020

Målbilderna i den regionala utvecklingsstrategin för Dalarna målar upp en bild där Dalarna tar tillvara på attraktionskraften i landsbygdens natur- och kulturmiljövärden. Tillsammans med kulturen ska det driva utvecklingen framåt i hela regionen även om Falun/Borlänge ses som motorn i utvecklingen. Ständigt förbättrade kommunikationer underlättar för Dalarna att delta i ett aktivt utbyte med omvärlden.

Länsplan för regional transportinfrastruktur för Dalarna

Länsplanen för regional transportinfrastruktur omfattar åtgärder på statliga vägar som inte omfattas av den nationella planen. I länsplanen redovisas en upprustning av väg 1000 genom Orsa under åren 2015-2016. Åtgärden görs för att möta den expansion som har skett och förväntas fortsätta ske i Grönklitt.

ORSA KOMMUNS ROLL I REGIONEN

Orsa har tre viktiga uppgifter i regionen. De två största uppgifterna är att upprätthålla och utveckla Dalarnas varumärke med fokus på Siljansområdet samt att vara en attraktiv bostadsort och genom det försörja den arbetsmarknadsregion kommunen tillhör med kompetent arbetskraft. Därutöver har Orsa också möjligheten att komplettera den handel som finns i Mora med specialbutiker.

Varumärket Dalarna förknippas med området runt Siljansringen och internationellt förknippas även Sverige i viss utsträckning med Dalarna, och därmed med området runt Siljansringen. Som besöksmål och förvaltare av landskapet och kulturmiljöerna är Orsa kommun en viktig aktör för att upprätthålla och utveckla Dalarnas starka varumärke. Genom att samtidigt arbeta med kommunens eget varumärke, Orsa som musik-kommun, kan området kring Siljansringen erbjuda en variation av upplevelser i de olika kommunerna.

Orsa bildar tillsammans med Mora och Älvdalen en funktionell arbetsmarknadsregion. Därmed är även bostadsmarknaden för de tre kommunerna gemensam. Som regionalt centrum med en koncentration av arbetsplatser har Mora kommun ett behov av att boende i närliggande kommuner pendlar in för att arbeta. Orsa, som i sin tur har en mindre koncentration av arbetsplatser, har ett behov av att det finns attraktiva jobb i närliggande kommuner. Det gör att Orsa kommun har en viktig roll som boendekommun. Möjligheten till en bra kompetensförsörjning för både företag och offentlig service förbättras om det finns attraktiva boendemiljöer att tillgå. Alla tre kommunerna i arbetsmarknadsregionen kan erbjuda olika typer av boendemiljöer där Orsas stora fördel är möjligheterna till utsikt i kombination med närheten till Mora. En satsning på goda boendemiljöer i kommunen är viktig inte bara för arbetsmarknadsregionen i stort utan även för att kunna försörja den egna kommunens näringsliv och offentliga service med kompetent arbetskraft.

Orsas handel har möjlighet att komplettera den handel som finns i Mora med specialbutiker som saknas där. Med specialiserade butiker i Orsa får även handel i Mora närhet till ett större utbud vilket kan stärka handeln i Norra Dalarna gentemot exempelvis Falun-Borlänge.

STRATEGIER

Orsa kommuns vision togs fram under arbetet med den kommunala utvecklingsplanen. Till översiktsplanen har visionen vidareutvecklats till fyra strategier som är vägledande i arbetet med riktlinjer och rekommendationer i översiktsplanen.

ORSA KOMMUNS VISION

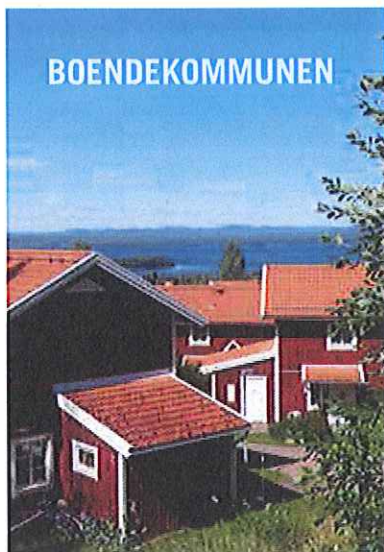
Orsa är en naturnära plats där folk trivs och vill bo. Våra verksamheter håller hög kvalitet och det känns tryggt att använda sig av dem. Vårt rika och mångsidiga kulturarv har grundat vårt goda rykte som musik-kommun.

Vi har en tydlig roll i arbetet med att utveckla regionen. Orsa har korta beslutsvägar och krånglar inte till saker. Det gör oss väl förberedda att möta samhällets förändringar utan att tappa hållbarhetstänkandet.

Vi har ett välmående näringsliv som är attraktivt för både tjänsteföretag och producerande företag. Vi är en av landets mest kända turistorter.

Detta har blivit möjligt genom ett fantasirikt och nyfiket förhållningssätt, präglat av humor och en gnutta galenskap.

MED UTSIKTEN, VILDMARKEN OCH VATTNET

Orsa kommun ska erbjuda attraktiva och varierande boendemiljöer. Vare sig man vill bo centralt i Orsa, i någon av byarna eller i avskild vildmark så finns det goda möjligheter att bo med vacker utsikt eller nära vattnet, eller både och. Det gör Orsa till en populär boendekommun eftersom det ger lite extra vardagslyx. Med naturen runt knuten, härliga somrar med ljusa nätter och riktiga, vita vintrar är det lätt att njuta av fritiden. Genom närheten till Mora och dess utbud av arbetsplatser och service är Orsa den lilla kommunen med det stora utbudet.

Bymiljöerna med sin traditionella bebyggelsestruktur och sitt månghus-system är en del av Orsas identitet, liksom fåbodarna, finnbyarna och det öppna jordbrukslandskapet. Vi ska ta vara på vårt kulturarv samtidigt som vi möjliggör för utveckling.

- Nya bostadsområden placeras med utsikt och/eller strandnära läge.
- Förtäta och omvandla Orsa centrum och öka kontakten med Orsajön.
- Byarna ska få utveckla sin särprägel och förtätning ska vara möjlig samtidigt som kulturmiljövärdena bevaras.
- Orsa och de närliggande byarna växer söderut mot Mora.

NÄRA OCH ENKELT

Att ha nära till något handlar inte bara om avstånd, utan det handlar också mycket om tid och tillgänglighet. Bor man i Orsa finns mycket inom räckhåll men möjligheterna att förflytta sig kan alltid bli bättre. Infrastrukturen är ett helt system där alla delar måste fungera tillsammans både för människor och gods. Det ska vara enkelt att röra sig framförallt inom kommunen och mellan Mora och Orsa men även vidare till Falun – Borlänge och Stockholm – Mälardalen.

Internet är ett bra komplement till resor och pendling, och nödvändigt för företag som vill växa. Ett bra bredband ger bättre förutsättningar att både bo och verka i Orsa. Det är viktigt att så många hushåll och företag som möjligt har tillgång till ett bra bredband.

- Bättre pendlingsmöjligheter inom kommunen samt mellan Orsa och Mora med både bil och kollektivtrafik.
- Ett sammanhängande och säkert gång- och cykelvägnät mellan centrum, de största bostadsområdena och övriga viktiga målpunkter – även de som ligger utanför kommunens gränser.
- Bättre allmänna kommunikationer till Falun/Borlänge och Stockholm/Mälardalen.
- Bygg inte bort möjligheten att mer gods ska kunna transporteras på järnväg.
- Alla hushåll och företag i kommunen ska ha tillgång till bredband, fiber eller mobilt.

PÅ GRÄNSEN MELLAN VILDMARK OCH KULTURBYGD

Orsa kommun är en del av det karaktäristiska området kring Siljansringen. Kulturmiljön och landskapsbilden ger en historisk dimension med attraktiva miljöer för boende, besöksnäring och friluftsliv. Norr om Orsa sträcker den milsvida Orsa Finnmark ut sig med djupa älvdalar och dramatiska berg som bidrar till vildmarkskänslan i de norra delarna av kommunen. Tack vare stora höjdskillnader har vi här en femte årstid – vårvintern.

Naturen ger möjlighet till aktiviteter som jakt, fiske, vandring, skidåkning och skoterturer men är också en förutsättning för delar av näringslivet. De areella näringarna, och då framförallt skogsbruket, har varit viktiga historiskt och är fortfarande viktiga idag.

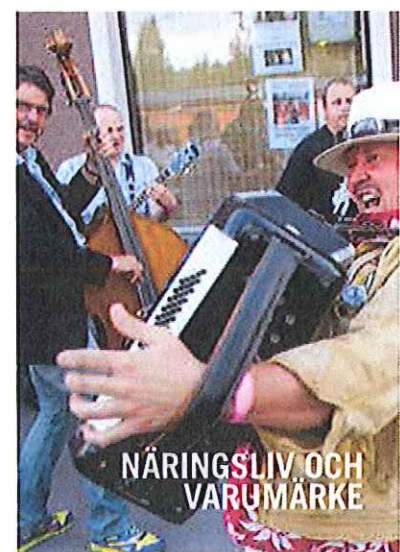
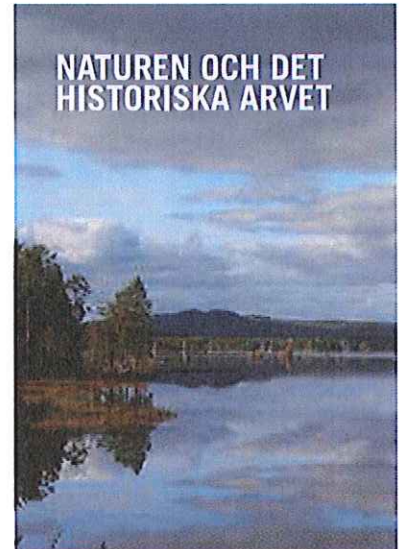
- Utveckla och koppla ihop tätortsnära naturområden.
- Skydda de viktiga utblickarna längs vägar och från allmänna platser.
- Ta vara på vildmarksområdena och skydda dem från storskalig exploatering.
- Skapa förutsättningar för den snabbt växande besöksnäringen som på olika sätt utgår från naturupplevelser i kommunen.
- Ge de areella näringarna fortsatt möjlighet att utvecklas samtidigt som besöksnäring och energiproduktion ger nya anspråk på naturen.

MUSIKKOMMUNEN OCH ROVDJURSPARKEN

Orsayran, Orsa spelmän och Kalle Moraeus, det råder ingen tvekan om att mycket i Orsa kretsar kring musiken. Orsa är en del i varumärket Dalarna, något som är viktigt för både besöksnäringens fortsatta tillväxt och kommunens möjlighet att växa. Orsa behöver också fortsätta att bygga och utveckla sitt eget varumärke där musikkommunen och de evenemang som arrangeras en viktig del.

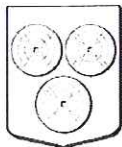
Förutom musik är Orsa också känt för Rovdjursparken, skidanläggningen i Grönklitt och campingen vid Orsajön. Rovdjursparken är Europas största och har världens största isbjörnsanläggning. Tillsammans med skidanläggningen och campingen fungerar den som motor för besöksnäringen och ger mindre anläggningar och företag möjligheten att utvecklas. För att möjliggöra besöksnäringens positiva utveckling behövs inte bara turistanläggningar, livsmedelsaffärer och restauranger, utan även företag inom exempelvis gräv- och anläggningsarbete, bygg, el, bil- och husvagnsservice.

- Stärk Orsas varumärke som musikkommun genom att låta offentlig utsmyckning och konst knyta an till musik.
- Utforma offentliga platser så att de kan användas av både väl etablerade och möjliga nya evenemang.
- Styr placeringen av handel och restauranger till Orsas centrala delar där de är lätta att hitta och synliga för besökare.
- Ge kommunens företag utrymme att växa.

Tjänsteskrivelse angående ändringar i avtalet med Migrationsverket om ensamkommande flyktingbarn

Anledningen till att utöka antalet platser i avtalet om ensamkommande flyktingbarn är att kunna återsöka maximal finansiering. För varje plats inom avtalet får vi ett schablonbelopp om 1 900 kr per dygn.

Idag har vi ett avtal om totalt 12 ungdomar, men på grund av utökade anvisningar från Migrationsverket har vi idag 22 ungdomar anvisade till Orsa kommun. 10 av dessa är externplacerade, vilket innebär att de inte befinner sig i kommunen men vi har fortfarande fullt ansvar för dem. Det är således inte fråga om att ta emot fler ungdomar – utan att få maximal ersättning för dem vi redan har.

De ungdomar som, redovisningsmässigt, ligger inom avtalet får vi ett schablonbelopp om 1 900 kr per dygn för. De ungdomar som faller utanför avtalet får vi faktiska kostnader för. Av de externplacerade är det enbart en ungdom som kostar mer än 1 900 kr/dygn, men pga. av Migrationsverkets bestämmelser får vi max 1 900 kr/dygn för den placeringen i vilket fall. Den ungdomen fyller snart 18 år och kommer då avskrivras. Av de övriga externplaceringarna är fyra ganska mycket billigare. På ett kvartal är skillnaden mellan schablonbeloppet och faktiska kostnader för dessa fyra placeringar nästan 192 000 kr, vilket motsvarar ett medeltal på ca 522 kr/dygn. Det är pengar vi går miste om när vi inte har ett avtal som omfattar dessa fyra.

Eftersom vi har ett avtal om minst 8 asylsökande – precis som vårt tilldelningstal från Migrationsverket – så kommer (enligt MIGs beräkningar) ca 14 ungdomar att anvisas till Orsa under året. Genom att utöka det totala antalet avtalade platser från 12 till 20 kan vi hålla de flesta inom avtalet och på så vis få schablonbeloppet 1 900 kr/dygn för dem.

För att tydliggöra skillnaden mellan faktiska kostnader och schablonen vi får genom avtalet har jag räknat på kvartal 4 2014. Den placeringen som vi inte får annat än schablonen för har exkluderats eftersom det inte gör någon skillnad om den är inom eller utanför avtalet.

Om alla våra övriga anvisade ungdomar ligger *utanför* avtalet blir ersättningen från Migrationsverket 2 945 391 kr förutsatt att de godkänner vår redovisning. Om alla våra övriga anvisade ungdomar ligger *inom* avtalet blir ersättningen 3 528 300 kr. Detta innebär en skillnad på 582 909 kr i ersättning för ett kvartal.

Nu ska steg 2 starta upp i vår HVB-verksamhet. Detta innebär bl.a. att hyrorna blir lägre per ungdom och personalen kommer att gå emellan de olika boendena. Det i sin tur innebär att uträkningen av faktiska kostnader blir väldigt komplex och kommer att ta flera dagar att göra. Sen ska uträkningen och underlagen redovisas till Migrationsverket som i sin tur ska godkänna redovisningen. Om Migrationsverket inte godkänner redovisningen får den göras om. Allt eftersom ungdomarna får uppehållstillstånd kommer dessa komplexa uträkningar krävas ändå, om vi inte utökar det totala antalet platser i avtalet.

Genom att utöka antalet platser i vårt avtal med Migrationsverket kommer vi att få schablonbeloppet utan redovisning, och dessutom får vi mer pengar över till kommunens verksamheter som stödjer flyktingmottagande. Dessa pengar kan t.ex. användas till mer språkstöd i skolan eller ytterligare en socialsekreterare. Det är också bra om en rutin utarbetas för regelbunden justering av ändringar i avtalet.

INTEGRATIONSENHETEN

Annette Franz
Administratör EKB

Postadress	Telefon	Fax	E-post	Bankgiro	Org.nr
Box 23	0250-55 21 00 vxl	0250-396 26	annette.franz@orsa.se	797-7200	212000-2189
794 21 Orsa	0250-396 21			Postgiro	
Besöksadress				12 42 60-1	
Stensgatan 8					

6.

Översyn av 2015 års budget

Då kommunfullmäktige 2014-11-24 fastställde budgeten för 2015 så var det budgeterade resultatet "på sista raden" 0,9 mkr.

Därefter har vi fått ny skatteprognos från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som grundar sig på uppgifter kända i december 2014 vilket innebär att de senaste skatteprognoserna är totalt sett är 1,6 mkr sämre än den som låg till grund för budgeten. Till mindre del (ca 0,3mkr) beror försämringen på att vi var något färre antal invånare den 1 november enligt SCB än beräknat, men huvudelen beror på nya bedömningar av utvecklingen i Sveriges ekonomi från SKL. Prognosen grundar sig på uppgifter kända i mitten av december. Det kan tilläggas att finansministern i på presskonferens i januari gjorde en bedömning av tillväxten i ekonomin som är mer pessimistisk än SKL:s prognos i december.

Nästa skatteprognos från SKL kommer att publiceras den 19 februari och (enligt undertecknad) är det sannolikt att den kommer vara sämre för Orsa kommun.

Efter budgeten fastställdes så har kommunen också fått en ny prognos över våra kommande pensionskostnader. Denna prognos är ca 1,1 mkr bättre än tidigare prognos. Därtill kommer mindre justeringar vad gäller finansnettot där vi nu räknar med att det blir ca 0,3 mkr sämre än tidigare bland annat på grund av att räntorna fortsätter sjunka.

Om vi justerar budgeten 2015 med ovanstående uppgifter så har vi idag ett budgeterat resultat på +0,1 mkr $(0,9 - 1,6 + 1,1 - 0,3 = 0,1)$. Därutöver är det sannolikt att kommande skatteprognoser kommer att vara sämre före Orsa kommuns del. Risken är påtaglig att vi redan i mars vet att vi har en budget som inte håller och att årets resultat blir negativt.

Vad kan vi då göra?

En fråga som vi måste ta ställning till är om det går att sänka förvaltningarnas sammanlagda ramar och om förvaltningarna ändå kan klara att bedriva den verksamhet som åligger dem.

Vid en jämförelse mellan hur mycket förvaltningarna förbrukade netto 2014 och de ramar de fått för 2015 så ser man att ökningen är ovanligt stor 2015. Exklusive kompensation för löneökningar 2015 så ökar de sammanlagda ramarna med 4 % (drygt 14 mkr) både jämfört med budget och utfall 2014, samtidigt som vi inte har någon inflation att tala om.

Visst finns det förklaringar som tex betydligt ökade kostnader för Linjetrafiken (som utifrån Dalatrafiks debitering för januari 2015 verkar öka betydligt mer än de uppgifter vi fick så sent som i november strax innan budgeten för 2015 fastställdes) , ökade behov inom olika verksamheter osv , men ökningen är fortfarande väldigt stor. Visst fanns det engångsintäkter av extraordinär karaktär i 2014 års siffror, men det gäller också "engångskostnaderna" som är större.

Utifrån vad som sagts ovan måste vi snarast ta ett beslut om vi skall minska och omfördela ramtilldelningen 2015 för att säkerställa att vi klarar ett positivt resultat på sista raden 2015.

Ekonomichefens dilemma är att han ofta får kännedom om ökade kostnader som det inte finns täckning för i budgeten, medan det är väldigt sparsamt med information om minskade kostnader. Ökade kostnader 2015 (som ej budgeterats) uppgår i skrivande stund till nästan 2 mkr i värsta fall,

varav Linjetrafiken står för största delen. Därutöver är det en uppenbar risk att kommande skatteprognoser för 2015 är än sämre än de senaste uppgifterna i decembers prognos.

Ekonomichefen föreslår att samtliga nämnder/ förvaltningar får i uppdrag att se om det finns utrymme att minska ramarna 2015. Ekonomienheten är beredd att bistå i denna översyn.

Klarar vi tillsammans inte detta så måste politiska beslut tas om omprioriteringar / besparingar i verksamheterna.

Johan Hult

2015-02-05

§ 4

Nya avfallsföreskrifter

Miljöingenjör Göran Brorsson och avfallschef Tomas Carlsson föredrog förslag till nya avfallsföreskrifter för Orsa kommun enligt bilaga nr 1. Orsa kommuns nuvarande föreskrifter fastställdes 2010-02-22. Hösten 2012 påbörjades ett arbete i länet med att ta fram en ny länsmall till föreskrifterna. Detta arbete har bedrivits enligt samma princip som det gällande regionala avfallsplanearbetet, d.v.s. med en regional projektgrupp med tjänstemän som har varit styrgrupp för arbetet, samt med lokala arbetsgrupper av tjänstemän och politiker från respektive kommun inom Nodavas verksamhetsområde. Successiva arbetsmöten samt seminarier har hållits på länsnivå och lokalt där föreskrifternas innehåll och utformning har diskuterats. Det har även skett samråd med Avfall Sverige och hämtats inspiration från andra kommuner i landet. Utifrån den framtagna länsmallen har föreskrifterna omarbetats lokalt enligt de synpunkter som har framkommit från inblandade tjänstemän och politiker i kommunen.

Styrelsen beslutar

att föreslå kommunstyrelsen att besluta att förslag till föreskrifter om avfallshanteringen ställs ut för granskning enligt 15 kap 13 § miljöbalken med utställningsperiod 10 mars - 7 april 2015.

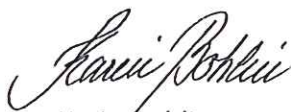
Styrelsen beslutar vidare

att föreslå kommunstyrelsen att besluta att ev. mindre ändringar kan redovisas direkt på kommunstyrelsens möte den 13 april.

Styrelsen beslutar vidare

att godkänna föreslagna föreskrifter under förutsättning att inget av större vikt framkommer under utställningsperioden.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Karin Bohlin
Ordförande

Jimmy Olsson
Vice ordförande

Justeras

Marie-Louise Bengtsson
Sekreterare

2015-02-10

Styrelsen för Orsa Vatten och Avfall

Föreskrifter om avfallshantering Orsa kommun

Bakgrund

Orsa kommuns nuvarande föreskrifter fastställdes 2010-02-22. Hösten 2012 påbörjades ett arbete i länet med att ta fram en ny länsmall till föreskrifter. Detta arbete har bedrivits enligt samma princip som gällande det regionala avfallsplanarbetet, d.v.s. med en regional projektgrupp med tjänstemän som har varit styrgrupp för arbetet, samt med lokala arbetsgrupper av tjänstemän och politiker från respektive kommun inom Nodavas verksamhetsområde. Successiva arbetsmöten samt seminarier har hållits på länsnivå och lokalt där föreskrifternas innehåll och utformning har diskuterats. Det har även skett samråd med Avfall Sverige och hämtats inspiration från andra kommuner i landet. Utifrån den framtagna länsmallen har föreskrifterna omarbetats lokalt enligt de synpunkter som har framkommit från inblandade tjänstemän och politiker i kommunen knutna till Nodava och Miljökontoret Mora Orsa.

Innehåll

Syftet med arbetet med föreskrifterna har varit att samla länet så att kommuner med mycket gamla föreskrifter har fått ett mer modernt anpassade regelverk. Därvidlag hade Orsa redan mycket moderna föreskrifter. En annan sak som länet blev överens om var att så långt möjligt lyfta ärendehantering direkt till avfallsansvarigt bolag, för att förenkla och renodla kontakterna mellan abonnent och bolag. I detta avseende var inte minst Orsa redan föregångare.

Nyheter med föreliggande förslag till nya föreskrifter innebär bl.a. att:

- ansvar delegeras för att, i form av fristående dokument, ta fram råd och rekommendationer som knyter an till föreskrifterna
- samfälligheter kan iträda sig fastighetsinnehavarens ansvar om stadgarna medger detta
- det införs glesare hämtning av matavfall under vintertid
- det införs regelverk gällande minireningsverk och fosforfällor
- det införs en paragraf gällande befrielse från hämtning av kärlavfall
- det specificeras ett mandat för Nodava att kunna bedriva visst utvecklingsarbete i samråd med Mora Orsa miljönämnd, för att t.ex. kunna prova nya metoder inom försöksområden, utan att föreskrifterna behöver ändras
- grundavgift införs vid samgående egen fastighet
- slamavgift delas upp i grund- och hämtningsavgift

KRB fo.

NODAVA
Norra Dalarna Vatten & Avfall

2015-02-10¹**Förslag till beslut**

Att föreslå kommunstyrelsen att besluta att förslag till föreskrifter om avfallshantering ställs ut för granskning enligt 15 kap 13 § miljöbalken med utställningsperiod 10 mars – 7 april 2015.

Att föreslå kommunstyrelsen att besluta att ev. mindre ändringar kan redovisas direkt på kommunstyrelsens möte den 13 april.

Att godkänna föreslagna föreskrifter under förutsättning att inget av större vikt framkommer under utställningsperioden.

Göran Brorsson
Miljöingenjör

FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING

Kommunfullmäktige 2015-xx-xx, § x/2015

kb. fo

FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING

För varje kommun ska det enligt **15 kap 11 § miljöbalken** finnas en **renhållningsordning** som ska innehålla de **föreskrifter** om hantering av avfall som gäller för kommunen och en **avfallsplan**.

I Dalarna samverkar kommunerna för att bibehålla och utveckla en bra avfallshantering där kommuninvånare så långt möjligt ges samma rättvisa förutsättningar.

Den **XX § XX** tog Orsa kommunfullmäktige, med stöd av 74-75 §§ avfallsförordningen (2011:927), beslut om att fastställa föreskrifterna. Föreskrifterna har dessförinnan varit utställda för granskning under perioden 2015-xx-xx till 2015-xx-xx (15 kap 13 § miljöbalken).

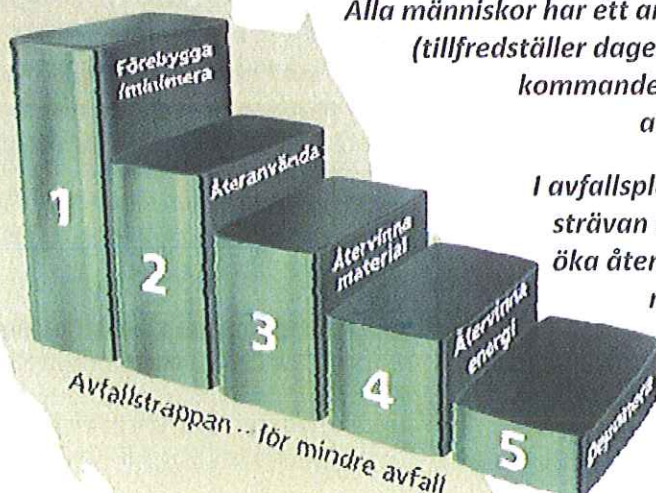
Dessa föreskrifter anger de regler som gäller för kommunens avfallshantering. I föreskrifterna delegeras ansvar att ge råd och rekommendationer som strävar till att uppfylla mål och regelverk.

Föreskrifterna finns tillgängliga på www.orsa.se och www.nodava.se och kan även beställas hos kommunen eller Nodava.

Det övergripande målet med avfallshanteringen är att sträva uppåt i den så kallade avfallstrappan och så långt möjligt förebygga att avfall uppkommer.

Alla människor har ett ansvar för hållbar utveckling (tillfredställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredställa sina behov).

I avfallsplanen anges bland annat en strävan att minska konsumtion och öka återanvändning av prylar samt minska mängden matsvinn. Föreskrifter om avfallshantering kompletterar avfallsplanens strävan.

INLEDANDE BESTÄMMELSER (1-2 §§)

GÄLLANDE LAGSTIFTNING

1 § För kommunens avfallshantering gäller:

- miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2011:927)
- regleringar om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken
- övriga författningar angående hantering av avfall, exempelvis arbetsmiljölagstiftning.

Vid sidan av de författningar som anges i första stycket gäller dessa föreskrifter om avfallshantering.

DEFINITIONER

2 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen.

KOMMUNENS ANSVAR (3-8 §§)

3 § Kommunfullmäktige har gett uppdraget gällande planering, insamling och behandling av hushållsavfall till det kommunala ägarbolaget Orsa Vatten och Avfall AB, med operativt ansvar i Nodava AB (i det följande förkortat Nodava).

Smärre ändringar i föreskrifterna, på grund av ändrad lagstiftning eller andra direktiv, som inte påverkar föreskrifternas principiella utformning och som inte behöver ställas ut enligt miljöbalken, beslutas av kommunstyrelsen.

4 § Orsa Vatten och Avfall AB ansvarar för att hämtning sker vid fastighet, central uppsamlingsplats, gemensamt hämtställe, annan överenskommen plats eller en av Mora Orsa miljönämnd anvisad¹ plats.

¹ Plats för avlämning av avfall anvisad fastighetsinnehavaren genom överklagningsbart beslut av tillsynsmyndigheten.

5 § Avgift tas ut enligt gällande avfallstaxa, som antas av kommunfullmäktige med stöd av 27 kap 4-6 §§ miljöbalken (1998:808).

6 § För tillsynen över dessa föreskrifter ansvarar Mora Orsa miljönämnd.

7 § Avfallsbehållare² anskaffas och ägs av Orsa Vatten och Avfall AB om inte annat anges i föreskrifterna. Behållarsortiment framgår av avfallstaxan.

8 § Orsa Vatten och Avfall AB och Mora Orsa miljönämnd har rätt att i samverkan utfärda kompletterande råd och rekommendationer rörande:

- A. Sorteringsguide
- B. Placering av behållare, avfallsutrymmen och transportvägar
- C. Avfall från enskilda avloppsanläggningar
- D. Handläggning av ärenden kopplat till föreskrifterna
- E. Guide för hemkompostering

FASTIGHETSINNEHAVARENS³ ANSVAR (9-15 §§)

9 § Fastighetsinnehavaren ska säkerställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till Nodava för borttransport. Borttransport ska ske så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

10 § Ansvarig gentemot Orsa Vatten och Avfall AB gällande abonnemang och avgifter är alltid fastighetsinnehavaren.

Avgiftsskyldighet kvarstår tills meddelande om ägarbyte har kommit Nodava tillhanda.

11 § Fastighetsinnehavare till fastighet där hushållsavfall⁴ normalt kan anses uppkomma,

² Avser t.ex. rullkärl och containrar.

³ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare enligt Fastighetstaxeringslagen 1 kap. 5 §.

ska ha ett abonnemang. Fastighetsinnehavare är skyldig att anmäla abonnemang till Nodava.

Om en fastighet har flera innehavare ska dessa inom sig utse en huvudman som ansvarar för fastighetens avfallshantering. Nodava har annars rätt att utse huvudman.

Om en fastighet består av flera geografiskt skilda platser där hushållsavfall normalt kan anses uppkomma ska abonnemang finnas för varje sådan plats.

Ändring av ägandeförhållanden eller huvudmannaskap för fastighet som påverkar abonnemanget eller avfallshanteringen eller annan ändring som berör abonnemang eller avfallshantering ska snarast meddelas Nodava.

12 § Fastighetsinnehavare är skyldig att säkerställa att:

- den eller de som bor på, nyttjar eller är verksam på fastigheten i erforderlig omfattning informeras om gällande föreskrifter och regler för avfallshantering.
- hushållsavfall sorteras enligt sorteringsanvisningar i bilaga 1, emballeras så att skada eller annan olägenhet inte uppkommer och lämnas till Nodava eller annan ansvarig (t.ex. apotek, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, Elkretsen) på anvisat sätt om inte annat sägs i dessa föreskrifter.
- avfallsbehållaren inte fylls mer än att den lätt kan tillslutas och att den inte blir så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den.
- Nodava och entreprenören har åtkomst till avfallsbehållare, avloppsanläggning och fettavskiljare under planerad hämtningstid, exempelvis genom att tillhandahålla nycklar och portkoder till avfallsutrymmen.

---

4 Som hushållsavfall räknas även avfall från verksamheter, då avfall uppkommer pga människors vistelser, t.ex. avfall från väntrum, personalutrymmen och städavfall.

- kärlet för enskilt hushåll är framdraget till transportväg.
- installationer för avfallshantering, såsom behållare, avfallsskåp, avfallsutrymme, avloppsanläggning och fettavskiljare är lättillgängliga, sköts och underhålls samt att nödvändiga instruktioner finns tillgängliga på plats så att hämtning underlättas.
- transport- och dragväg fram till hämtnings- och tömningsplats hålls i lättframkomligt skick, exempelvis genom att röjas från vegetation, snö och hållas halkfri. Det är Nodava som avgör om detta är uppfyllt.
- enskild väg och tomtmark som nyttjas vid hämtning dimensioneras och hålls i sådant skick att de är farbara, under av Nodava planerad hämtningstid, för de hämtningsfordon som normalt nyttjas i hämtningsområdet.

13 § Nodava har rätt att i behållare utföra kvalitetskontroll av sortering och emballering.

Om kraven i 12 § inte uppfylls har Nodava rätt att inte utföra ordinarie hämtning och att ta ut särskild avgift.

Nodava ska informera fastighetsinnehavaren om vilka brister som föreligger. Efter fastighetsinnehavarens åtgärder har Nodava rätt att hämta avfallet mot extra avgift.

Om det finns risk att olägenhet för människors hälsa och miljön uppstår eller om fastighetsinnehavaren inte åtgärdar bristerna ska Nodava anmäla det till Mora Orsa miljönämnd för handläggning.

14 § Behållare som anskaffas och ägs av fastighetsinnehavare ska vara anpassade till aktuellt hämtningssystem. Behållarens utformning ska godkännas av Nodava. Placering ska överenskommas med Nodava och följa krav enligt 12§ samt råd och rekommendationer (se 8§).

15 § Samfällighet kan iträda sig fastighetsinnehavarens ansvar om anläggningsbeslut dokumenterat i föreningens stadgar medger detta.

KÄRLAVFALL⁵ (16-19 §§)

HÄMTNINGSSOMRÅDEN

16 § Kommunen är indelad i hämtningsområden enligt bilaga 2.

HÄMTNINGSENTERVALL

17 § Hämtning utförs enligt rutten och hämtningschema som Nodava fastställer.

18 § Matavfall⁶ hämtas minst en gång varannan vecka och under perioden 1 oktober till 31 mars minst en gång var fjärde vecka. Brännbart avfall hämtas minst en gång var fjärde vecka.

Brännbart avfall vid centrala uppsamlingsplatser hämtas med det intervall som Nodava bestämmer.

Nodava har rätt att besluta att budning ska ske halvårsvis för vissa områden och abonnentkategorier. Halvårsindelningen är 1 april till 30 september alternativt 1 oktober till 31 mars.

För verksamheter som bedrivs sporadiskt eller under korta perioder kan brännbart avfall hämtas efter budning enligt ordinarie hämtningschema.

Hämtning utöver vad som anges i föreskrifterna utförs mot särskild avgift.

GEMENSAMT HÄMTSTÄLLE

19 § Fastighetsinnehavare kan efter överenskommelse med Nodava ersätta kärnhämtning vid fastighetsgräns med ett gemensamt hämtställe. Förutsättningen är att berörda fastighetsinnehavare skriftligt redovisar det tänkta områdets avgränsning, vilka fastigheter som berörs och att parterna är

5 d.v.s. separat utsorterat brännbart avfall och matavfall

6 d.v.s. komposterbart köksavfall

överens. Förutsättningarna för det gemensamma hämtstället regleras i avtal.

AVFALL FRÅN ENSKILDA AVLOPPS-ANLÄGGNINGAR (20-25 §§)

SLAM

20 § Fastighetsinnehavare ansvarar för avloppsanläggningens skötsel så att slamtömning möjliggörs. (Se även 12 §)

21 § Anläggningar ska vara lätt tillgängliga för tömning enligt gällande råd och rekommendationer (se 8§).

Nodava har rätt att lämna kvar fastighetens egna vattenfas i slamavskiljaren efter utförd slamtömning.

22 § Tömning ska ske så ofta att god funktion upprätthålls. Om inte annat anges i beslut för anläggningen så gäller följande intervall.

Tömning av slam från slamavskiljare med ansluten WC ska ske minst en gång per år.

Tömning av slamavskiljare för bad-, disk- och tvättvatten ska ske minst vartannat år.

Tömning av sluten tank ska ske minst vart tredje år.

LATRIN

23 § För latrin får endast behållare som godkänts av Nodava användas. Latrinbehållare tillhandahålls av Nodava mot särskild avgift. Latrin ska lämnas på återvinningscentral.

FOSFORFÄLLOR

24 § Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska tömmas enligt intervall som anges i beslut för anläggningen.

Hämtning ska ske av Nodava om inte annat anges i beslut. Materialet ska vara förpackat och nåbart med kranbil. (Se även 12 §)

MINIRENINGSVERK

25 § Slam från minireningsverk ska tömmas enligt intervall som anges i beslut för anläggningen.

Hämtning ska ske av Nodava om inte annat anges i beslut. (Se även 12 §)

FETTAVSKILJARE (26 §)

26 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens anskaffning, skötsel och underhåll.

Fett från fettavskiljare ska tömmas så ofta att god funktion upprätthålls och att olägenhet för allmän VA-anläggning eller människor inte uppkommer.

Tömning ska ske minst en gång per månad eller enligt överenskommelse med Nodava.

Tömning ska ske av Nodava.

TRÄDGÅRDSAVFALL (27 §)

27 § Kompostering eller eldning av trädgårdsavfall på den egna fastigheten är tillåten i hela kommunen under förutsättning att det kan ske utan olägenhet för omgivningen och det i övrigt inte strider mot gällande bestämmelser eller eldningsförbud.

ANMÄLNINGSÄRENDEN (28-36 §§)

GENERELLA REGLER

28 § Anmälan till Nodava kan ses som ett meddelande om ett visst sakförhållande. Bekräftelse delges anmälaren som kvittens på mottagen anmälan.

Anmälan ska vara skriftlig och gälla fastighetsinnehavare samt inkomma senast en månad innan avsedd start.

Om anmälningar, som normalt ska lämnas till Nodava, avviker från angivna förutsättningar⁷ ska Nodava hänvisa abonnenten till Mora Orsa miljönämnd.

29 § Anmälan till Mora Orsa miljönämnd gäller ärenden som normalt kräver myndighetsbeslut.

GEMENSAM BEHÅLLARE FÖR FLERA

FASTIGHETER

30 § Fastighetsinnehavare kan ha gemensam behållare för kärlavfall under förutsättning att parterna är överens, att bostadshuset är närbelägna (inom 1000 m), att avfallet rymts i ordinarie behållare för permanent-/fritidsbostad, samt att parterna har samma typ av hämtningsabonnemang.

Anmälan ska göras till Nodava.

Skyldighet att betala grundavgift kvarstår.

GEMENSAM BEHÅLLARE MED EGEN

FASTIGHET

31 § Fastighetsinnehavare med fler än en fastighet kan ha gemensam behållare för kärlavfall för dessa, under förutsättning att fastigheterna är för eget nyttjande, inte hyrts ut och att kraven gällande fyllnadsgrad i 12§ är uppfyllda. Detta gäller även boende i hyres-/bostadsrätt efter samtycke av hyresvärd/förening.

Anmälan ska göras till Nodava.

Gemensam behållare med egen fastighet gäller i maximalt fem år.

Skyldighet att betala grundavgift kvarstår.

FÖRLÄNGT HÄMTNINGSINTERVALL

KÄRLAVFALL

32 § Fastighetsinnehavare kan ha förlängt hämtningsintervall av kärlavfall, enligt gällande

---

⁷ angivna förutsättningar enligt respektive § eller enligt råd och rekommendationer enligt 8§

taxa, under förutsättning att kraven gällande fyllnadsgrad i 12 § är uppfyllda.

Anmälan ska göras till Nodava.

Förlängt hämtningsintervall gäller i maximalt fem år.

UPPEHÅLL I HÄMTNING KÄRLAVFALL

33 § Fastighetsinnehavare kan ha uppehåll i hämtning av kärlavfall om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid av minst fyra månader för permanentbostad och minst ett år för fritidsbostad.

Anmälan ska göras till Nodava.

Uppehåll gäller i maximalt tre år.

Skyldighet att betala grundavgift kvarstår.

UPPEHÅLL I HÄMTNING SLAM

34 § Fastighetsinnehavare kan ha uppehåll i hämtning av slam om avloppsanläggningen inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid av minst ett år.

Slamtömning måste ske innan uppehåll inleds.

Anmälan ska göras till Nodava.

Uppehåll gäller i maximalt tre år.

Skyldighet att betala grundavgift kvarstår.

EGET OMHÄNDERTAGANDE⁸

35 § Matavfall får komposteras på den egna fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

Om fastighetsinnehavare endast vill kompostera del av matavfallet, eller under del av året, ska detta anges i anmälan. Kärlet för matavfall kan då fortsätta nyttjas.

Anmälan ska göras till Nodava.

⁸ Enligt 45§ avfallsförordningen, 2011:927

36 § Avfall från enskilda avloppsanläggningar och torrtoaletter får omhändertas på den egna fastigheten om det kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljö.

Anmälan ska göras till Mora Orsa miljönämnd.

ANSÖKNINGSÄRENDEN (37-39 §§)

GENERELLA REGLER

37 § Dispens från föreskrifterna kräver ansökan till Mora Orsa miljönämnd. Ansökan ska vara skriftlig och avse fastighetsinnehavare samt inkomma senast en månad innan avsedd start.

För att få dispens krävs det att ingen olägenhet uppkommer för människors hälsa eller miljön samt att det finns särskilda skäl för dispens.

Dispenser ska vara tidsbegränsade.

Vid förfarande hos fastighetsinnehavare som avviker från förutsättningarna i beslutad dispens kan Mora Orsa miljönämnd upphäva meddelat beslut.

BEFRIELSE⁹ FRÅN HÄMTNING AV KÄRLAVFALL

38 § Befrielse från hämtning av kärlavfall kan medges om det finns särskilda skäl och fastighetsinnehavaren kan visa att den själv på fastigheten kan ta hand om sitt hushållsavfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljö.

Beslut gäller i maximalt 3 år.

Skyldighet att betala grundavgift kvarstår.

FÖRLÄNGT HÄMTNINGSDIVALL SLAM

39 § Förlängt hämtningsintervall för slam från enskilda avloppsanläggningar kan medges om belastningen är låg och slamavskiljaren är rätt dimensionerad och i gott skick.

⁹ Enligt 15 kap 18§ miljöbalken, 1998:808

Hämtningsintervall på maximalt dubbel tid mot ordinarie hämtningsintervall kan beviljas för slamavskiljare.

Beslut om förlängt hämtningsintervall gäller i maximalt tio år.

ANNAT AVFALL ÄN

HUSHÅLLSAVFALL (40 §)

40 § Den som yrkesmässigt bedriver verksamhet där det uppstår annat avfall än hushållsavfall, ska på begäran lämna uppgifter till Mora Orsa miljönämnd i fråga om avfallens art, sammansättning, mängd och hantering.

UTVECKLINGSARBETE (41 §)

41 § Nodava har rätt att i samråd med Mora Orsa miljönämnd bedriva utvecklingsarbete för

att uppfylla avfallsplanens intentioner vad gäller minskning av avfallsmängder och minskad miljöpåverkan.

IKRAFTTRÄDANDE OCH

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER (42 §)

42 § Dessa föreskrifter träder i kraft 20xx-xx-xx, då föreskrifter om avfallshantering för Orsa kommun fastställda av kommunfullmäktige 2010-02-22, upphör att gälla. Beslut om dispens som fattats med stöd av tidigare föreskrifter om avfallshantering gäller till dess att Mora Orsa miljönämnd har beslutat annat.

BILAGA 1. SORTERINGSANVISNINGAR

Utöver dessa anvisningar gäller aktuell sorteringsguide som finns på Nodavas hemsida. Annan insamling kan förekomma enligt särskild information från Nodava.

Avfallsslag	Hantering
Kärl- och säckavfall; brännbart avfall	Brännbart hushållsavfall är hushållsavfall som inte är en förpackning, eller ingår i någon annan fraktion nedan, men som är brännbart och tillräckligt litet för att rymmas i soppåsen. Brännbart avfall läggs i kärlet för brännbart avfall. Skärande/stickande avfall, varm aska, slagg, frätande ämnen eller ämnen som kan förorsaka antändning får ej läggas i kärl-/säckavfall. Detsamma gäller byggnadsavfall, jord, sten eller dylikt.
Kärl- och säckavfall; matavfall	Matavfall är matrester. Matavfall läggs i bruna papperspåsen och sedan i kärlet för matavfall. Papperspåsar tillhandahålls hushållen av Nodava.
Grovavfall	Grovavfall är avfall som är för stort för att rymmas i soppåsen eller som inte är ett brännbart kärl- och säckavfall, t.ex. möbler eller mindre mängder avfall från löpande underhåll av villa/fritidshus. Grovavfall lämnas på återvinningscentral.
Farligt avfall	Farligt avfall lämnas på återvinningscentral eller på annars särskilt angivet samlingsställe/miljöstation.
Producentansvarsmaterial	Material som lyder under producentansvar sorteras och lämnas enligt producenternas anvisningar.
Deponi	Deponi är allt som inte kan återanvändas, material- eller energiutvinns. Deponi lämnas på återvinningscentral.
Fett	Matfett och frityr- eller matolja får ej spolas ned i avloppet utan ska lämnas enligt Nodava:s anvisningar.
Avfall från enskild avloppsanläggning	Slam, latrin och fosforfilter ska hämtas eller lämnas separat enligt vad som framkommer i ovanstående paragrafer.

BILAGA 2. HÄMTNINGSOMRÅDEN

Kommunen är indelad i hämtningsområde med i huvudsak kärllhämtning vid fastighet och hämtningsområde med i huvudsak hämtning vid centrala uppsamlingsplatser.

Byggnadsnämnden

2015-02-04

8

Byggnadsnämndens arbetsutskott

Bn § 5

Dnr 14/242**Remiss, Boverkets rapport 2014:22 Expertfunktion för byggsador****Byggnadsnämndens beslut**

- Byggnadsnämnden ställer sig positiv till Boverkets utredning

Redogörelse för ärendet

Boverket har fått i uppdrag av regeringen att utreda om en särskild expertfunktion för byggsador bör inrättas. I dagsläget finns det inte någon central funktion för att samla information om byggsador och vidta åtgärder för att minska framtida skador. Funktionen föreslås tillföras Boverkets ordinarie verksamhet och benämns tills vidare som Boverkets expertfunktion för byggsador.

Som stöd för arbetet föreslås att det bildas en rådgivande expertgrupp med extern kompetens som representerar bland annat byggbranschen och byggforskningen.

Takras och problem med fukt i enstegstätade fasader är några exempel på byggsador som den nya expertfunktionen ska kunna arbeta med. Målet är att förebygga skador och att höja kvaliteten på byggnader i Sverige.

För att funktionen ska kunna utföra sina uppgifter föreslås ändringar i plan- och bygglagstiftningen så att Boverket får rätt att ta del av handlingar och tillgång till byggnadsverk. Mindre ändringar föreslås även i offentlighets- och sekretesslagen.

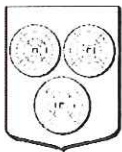
Orsa kommun är en av remissinstanserna och kommunledningskontoret har remitterat ärendet till byggnadsnämnden för yttrande

Beslutsunderlag

Boverkets Rapport 2014:22 Regeringsuppdrag Expertfunktion för byggsador
Tjänsteskrivelse av L Sticko, daterad 2015-01-28

10.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

**REMISS SVAR gällande ansökan om begränsad hastighet
258-1420-2015**

Orsa kommun har inget emot en översyn och eventuell sänkning av hastigheterna längs E45 på aktuell sträcka och avfarternas standard.

Norra/Södra Bergvägen - E45 är en olycksdrabbad korsning precis som ansökan framhåller. En sänkning hastigheten kan vara en lösning som Orsa kommun inte har någon erinran emot, dock kan åtgärder för att acceptansen av den skyltade hastigheten vara högst befogat. Vid avfarterna Norra/ Södra Bergvägen och Industrivägen lite längre norrut på E45, har flera olyckor inträffat. Vid Norra Bergvägens anslutning finns ett område med mycket växtlighet mot norr som försämrar sikten avsevärt vid utfart, framförallt sommartid.

Gällande hastigheten på Norra Bergvägen planerar vi ändrad bashastighet inom TBO i Orsa kommun till 40 km/h nu till våren, datum skall fastställas inom kort. 30 km/h använder vi restriktivt, vid förskolor, skolor och liknande verksamheter med barn.

Lisbeth Gunnars
Projektingenjör

REMISS - ansökan om lokala trafikföreskrifter på väg E45 Orsa kommun

Hammarsten Eva <Eva.Hammarsten@lansstyrelsen.se>

on 2015-02-04 10:46

Till: Trafikverket diariet (diariet.harnos.ext@trafikverket.se) <diariet.harnos.ext@trafikverket.se>;
registrator.bergslagen@polisen.se <registrator.bergslagen@polisen.se>; OK Funk Post Till kommunen
<orsa.kommun@orsa.se>;

1 bifogad fil

TRV 2014_99671 Ansökan E45 986 Orsa Orsa kommun.pdf;

REMISS
2015-02-04
258-1420-2015

Trafikverket Region Mitt (TRV2014/99671)
Polisregion Bergslagen, Trafiksektionen
Orsa kommun

Vaino Ranung ansöker om hastighetsbegränsning på väg E45 i Orsa enligt bilaga. Handlingarna översändes för yttrande utifrån om en begränsning är motiverad av hänsyn till trafiksäkerheten, framkomligheten eller miljön (10 kap 1§ 15 Trafikförordningen).

Bedömning enligt 5§ förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning
De lokala trafikföreskrifter som prövas i detta ärende är begränsade till en kortare sträcka varför Länsstyrelsen bedömer att en eventuell regeländring är av sådan karaktär att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning enligt 4§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Svar önskas senast den 4 mars 2015
till e-post: dalarna@lansstyrelsen.se

Hälsningar
Eva Hammarsten

EVA HAMMARSTEN | Samhällsplanering/Kommunikation Länsstyrelsen Dalarna
Telefon direkt: 010-225 04 35 | Telefon växel: 010-225 00 00 | Postadress: 791 84 Falun |
E-post: eva.hammarsten@lansstyrelsen.se | Webbsidor: www.lansstyrelsen.se/dalarna |
Facebook: www.facebook.com/lansstyrelsenidalarna |

Från: svante.olsson@trafikverket.se [mailto:svante.olsson@trafikverket.se]

Skickat: den 3 februari 2015 12:10

Till: Hammarsten Eva

Ämne: Hastighetsfrågor

Har fått in en ansökan om sänkt hastighet på väg E 45 som jag sicken över för prövning.

Jag har också skickat till Orsa kommun eftersom en del av ansökan omfattar väg inom deras TBO.

Med vänlig hälsning

Svante Olsson

Trafikingenjör Trafikmiljö

svante.olsson@trafikverket.se

Direkt: 010-123 75 05

Mobil: 070-212 53 41

Trafikverket

Region Mitt

781 89 Borlänge

Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921

www.trafikverket.se

Vaino Ranung

Från: "Vaino Ranung"
 Till: "Vaino Ranung"
 Skickat: den 20 november 2014 20:16

ORSA KOMMUN
 KOMMUNSTYRELSEN

2014-02-04

15/uk-037-311

Anmälan om livsfarlig skyltning på E45 från rondellen Orsa och norrut!

Jag heter Vaino Ranung och bor på Norra Bergvägen och som svänger av från 45:an norrut från rondellen räknat och jag kommer att tala för oss alla som bor där!

Från Mora Lasarett är hastigheten 90 där ingen bebyggelse finns och 60- skylt tar över när man kommer till Kråkgårdarna där Orsa tar vid och så fortsätter det fram till rondellen i Orsa och där E45 fortsätter norrut..... och fortfarande 60 förbi avfart Stackmora och så plötsligt kommer en 90-skylt vilket gör att bilarna ökar hastigheten rejält och hinner komma upp i 90 när vi som bor på N. Bergvägen precis ska svänga in till vänster där ingen avfartsfil finns. Vi lever i skräck eftersom flera av oss har varit på väg att bli ihjälkörda (bl.a. jag själv, hade änglavakt) när vi blir omkörda på vänster av bilar i hög hastighet och påbörjat omkörning och hinner inte se avtaget på håll när ingen skylt syns för avtag mot vänster och Born.

Det är mycket träd och busk!

Där har skett flera olyckor med krockar och dikeskörning på fel sida!

Snälla, åtgärda snarast det första och ta bort 90-skylden och låt 60 gälla upp till 90-skylden som står en bit upp i backen efter vårt avtag. Där bor ingen!

Så till lilla Norra Bergvägen som fått 50-skyltar. Det är mycket träd och buskar, häckar och två järnvägsövergångar fram till Bornvägen och det viktigaste är att det är tätbebyggt och att det finns mycket barn och gamla i stugorna.

Eva Hammarström

2014-11-20

Här kör man också fort längs denna raksträcka som det är. En av föräldrarna till en stor barnfamilj har satt upp dyra egenhändigt inköpta skyltar med....SÄNK FARTEN:::LEKANDE BARN i båda riktningarna men man kör fort lika fullt.

Vi önskar max 40 och helst 30.

Vi ser ingen anledning till att denna lilla vägsträcka ska ha 50-skyltar!

Måste ett människooffer till för att förändring ska ske.

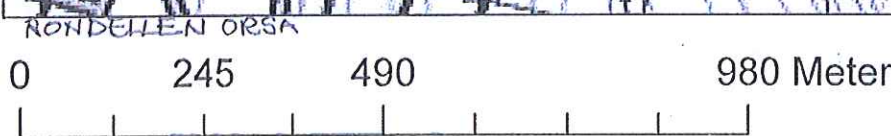
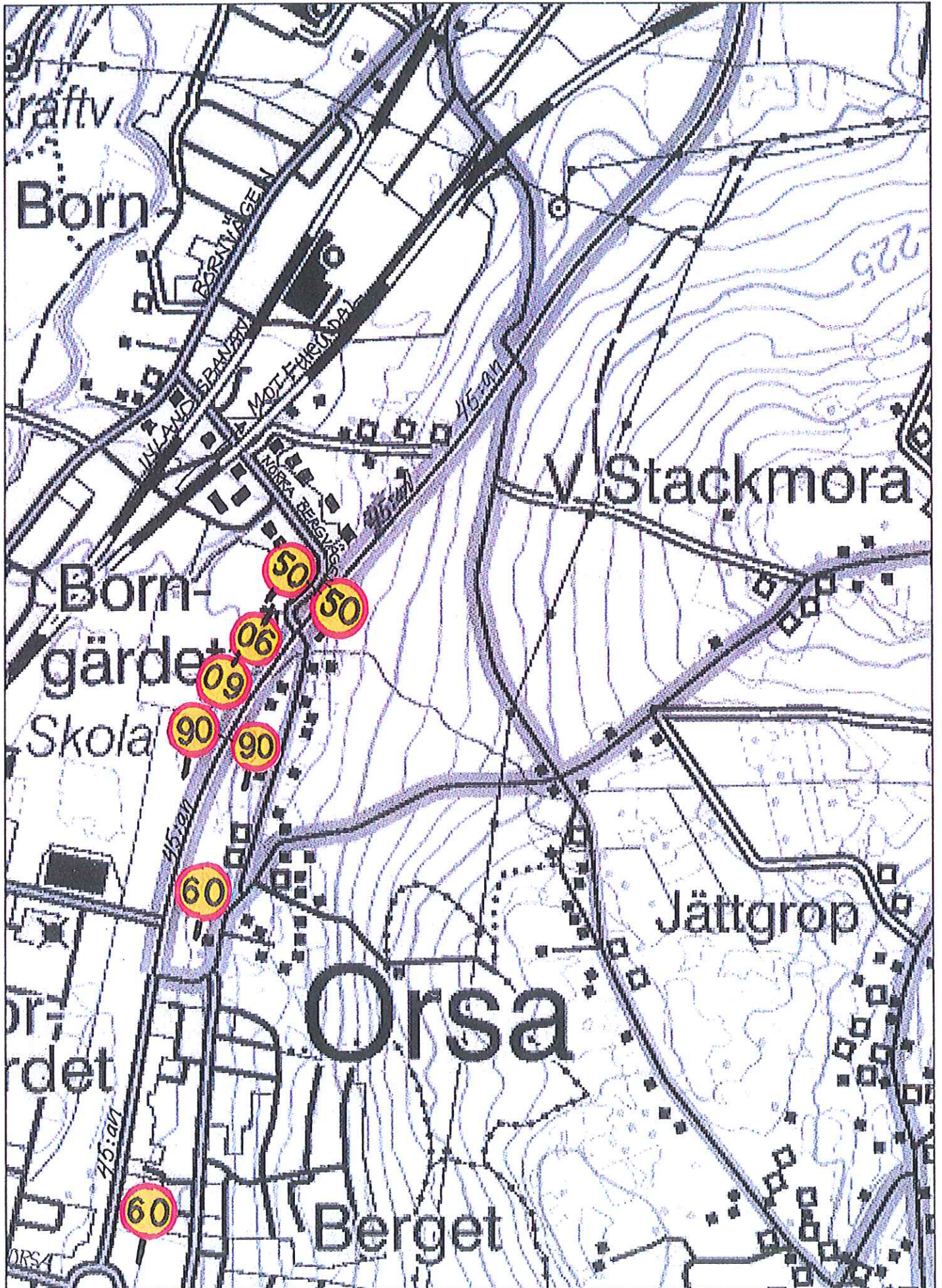
Snälla, gör något åt detta! Snö och is är på väg och jag hoppas att vi kan få ro.

Med vänliga hälsningar från oss alla som bor längs vägarna i detta område

Vaino Ranung, ...

Vaino Ranung

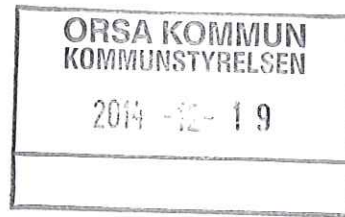

2014-12-18

Nominering Coompanion Dalarna

Coompanion Dalarna har idag 68 medlemmar, som fredagen den 17 april 2015 är välkomna till föreningsstämma!

Valberedningen har påbörjat sitt arbete och uppmanar samtliga medlemmar att se över sin organisation och nominera lämpliga kandidater till styrelsen för föreningen. Val ska ske, dels av ordförande och dels av samtliga ledamöter.

Nomineringarna ska vara oss tillhanda senast fredag den 20 mars, adresserat till Coompanion Dalarna, Forskargatan 3, 781 70 Borlänge eller till e-postadress: dalarna@coompanion.se

Kommuner och andra som tidigare lämnat nomineringar för flera år kan bortse från detta meddelande, inför årets föreningsstämma.

Valberedningen består av:
Elisabeth Rooth Eriksson, Vansbro Kommun (sammankallande)
Christina Sjöberg, Stiftelsen Teknikdalen
Sören Bertilsson, Avesta

Med vänlig hälsning

Valberedningen

Elisabeth Rooth Eriksson
sammankallande

Coompanion Dalarna

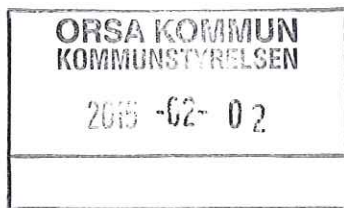
Forskargatan 3
781 70 Borlänge
0243-193 15 telefon
0243-193 05 fax
coompanion.se/dalarna
facebook.com/coompaniondalarna

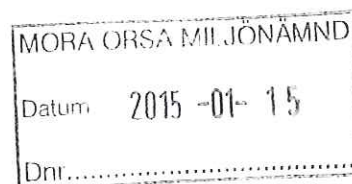
12.

SVERIGES EKO KOMMUNER

Orsa kommun
Kommunstyrelsen
Box 23
794 21 Orsa

Politikerombud för föreningen Sveriges Ekokommuner

Nu börjar en ny mandatperiod och sammansättningen i de politiska nämnderna i kommunerna förändras. Medlemsmatrikeln för Sveriges Ekokommuner (Sekom) behöver därför uppdateras med eventuellt nya politikerombud från medlemmarna. Varje medlem representeras av två personer, en politiker och en tjänsteman. Båda har rösträtt vid föreningens årsmöte, som 2015 hålls i Nyköping/Trosa 27-28 maj. Det är viktigt att hålla medlemsmatrikeln aktuell för att underlätta kontakten med medlemmarna och nå ut med information från föreningens kansli.

Vi är därför tacksamma om Ni kan rapportera in aktuella uppgifter om politikerombud senast den 27 februari 2015. I gällande matrikel är Ert politikerombud Hans Nahlbom och tjänstemannakontakten är Camilla Björck.

Vi behöver ha in följande uppgifter för ombudet (och gärna en ersättare också):

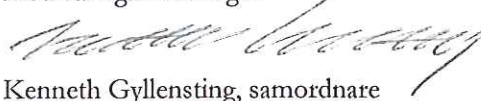
Kommun
Namn
Politiskt huvuduppdrag
Adress
Telefonnummer
Mailadress

Det går bra att skicka eller maila uppgifterna till kansliet på adressen längst ner på sidan.

Sveriges Ekokommuner är en frivillig sammanslutning för kommuner, landsting och regioner som samarbetar för en hållbar utveckling. Med sin start under första hälften av 1980-talet är Sekom världens äldsta kommunnätverk för hållbar utveckling. Den formella föreningen grundades i Värnamo 1995 och har för närvarande 97 medlemmar samt tre observatörer. Det är en medlemsdriven förening som bygger på den enskilde medlemmens engagemang eftersom det är på den lokala nivån som miljöarbetet drivs framåt. Det är där de goda exemplen tas fram men det behövs också kontakter med andra i liknande situation för att utbyta erfarenheter. Föreningens verksamhet finansieras med medlemsavgifter som för 2015 är 4000 kr i grundavgift samt 30 öre per kommuninvånare, med ett tak vid 150.000 invånare. Orsa kommun har varit medlem sedan föreningen grundades 1995. För mer information se www.sekom.se.

Hör gärna av er om ni har några frågor.

Med vänliga hälsningar

Kenneth Gyllensting, samordnare

- [Hem](#)
- [Om SEKOM](#)
  - [Om SEKOM](#)
  - [Mål och stadgar](#)
  - [Hållbarhetsprinciper](#)
  - [Gröna nyckeltal](#)
- [Organisation](#)
  - [Organisation](#)
  - [Styrelse](#)
  - [Kansli](#)
  - [Tjänstemannagrupp](#)
- [Arkiv](#)
  - [Protokoll och seminariermaterial](#)
  - [Filmarkiv - föreläsningar, seminarier & workshops](#)
- [Medlemmar](#)
  - [Medlemmar](#)
  - [Medlemskap](#)
- [Kalendarium](#)
- [Nyhetsbrev](#)
- [Kontakt](#)
- [In English](#)

Medlemskap

Varför?

Sveriges Ekokommuner arbetar aktivt med att påverka beslutsfattare i viktiga frågor som rör det uthålliga samhället. Ju större föreningen är ju starkare röst får vi. Som medlem kan din kommun vara med och påverka!

Eftersom ett beslut om medlemskap fattas på högsta politiska nivå i kommunen, lyfts frågorna kring hållbar utveckling högre upp på dag-ordningen. Medlemskapet i Sekom ger också en större tyngd i debatten i hemkommunen. Som medlem får både politiker och tjänstemän ett omfattande kontaktnät av kunniga personer.

Föreningen har beslutat om 12 gemensamma nyckeltal för att följa utvecklingen mot hållbarhet i medlemskommunerna. Som medlem får man stöd i arbetet med nyckeltalen och möjlighet att jämföra den egna kommunen med andra. Som medlem får man delta på föreningens utbildningar, möten och nätverksträffar.

Vad krävs?

För att bli medlem i Sveriges Ekokommuner krävs att kommunfullmäktige eller kommunstyrelse beslutar att ansöka om medlemskap. Dessutom ska man ha antagit

Kommunen förväntas delta aktivt i nätverket med att ta till sig och sprida goda exempel och idéer. [Hållbarhetsprinciperna](#) ska beaktas i samtliga kommunala beslut.

Vid ansökan om medlemskap ska en kopia av kommunfullmäktiges eller kommunstyrelsens beslut om ansökan lämnas in till föreningens kansli tillsammans med de antagna program/planer för kommunens hållbarhetsarbete som man vill hänvisa till (gärna alla tre dimensionerna - socialt, ekonomiskt och ekologiskt). Ansökan tas sedan upp på kommande styrelsemöte i Sveriges Ekokommuner för beslut.

Medlemsavgift

Föreningens verksamhet finansieras av en årlig medlemsavgift. Avgiften för medlemskapet bestäms varje år av årsmötet. För närvarande är den fasta avgiften 3000 kr och den rörliga 20 öre per kommuninvånare med ett maxtak på 150 000 invånare.

Årsmötet 2014 beslutade att höja medlemsavgiften från och med 2015 till 4000 kronor i fast avgift och 30 öre per kommuninvånare. Senast avgiften höjdes var 2002.

ett program med det uthålliga samhället som ett övergripande mål för sina verksamheter.

Sveriges Ekokommuner | Kommunledningsförvaltningen | 371 83 Karlskrona | Telefon: 0455-30 32 83 | kansliet@sekom.se

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

ORSA KOMMUN

Kommunfullmäktige	1995-08-21	13
Kommunstyrelsen		
Kommunstyrelsens arbetsutskott	1995-06-19	9

Kf §

Ks § 145

Au § 165

Dnr 95/KK0253-410

Förslag till nätverk för ekokommuner

Sorsele kommun har 1995-04-20 översänt förslag till projektbeskrivning avseende nätverk för ekokommuner inom stödområdet d.v.s. Sorsele, Övertorneå, Hällefors, Smedjebacken, Ljusnarsberg och Orsa. Sorsele kommun fungerar som samordnare av projektet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har 1995-05-09, § 34, föreslagit att kommunstyrelsen antar upprättat förslag till projektbeskrivning.

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

att anta upprättat förslag till projektbeskrivning för nätverk för eko-kommuner (bilaga).

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med arbetsutskottets förslag (bilaga).

Justerandes sign

OH CB

Utdragsbestyrkande

***NÄTVERK FÖR EKOKOMMUNER
INOM STÖDOMRÅDE -***

PROJEKTBSKRIVNING

Ans

NÄTVERK FÖR EKOKOMMUNER INOM REGIONALPOLITISKT STÖDOMRÅDE

BAKGRUND

Ekokommunprojektet syftar till att skapa en långsiktigt hållbar utveckling inom alla samhällssektorer. Ordet "Eko" ska ses i dess dubbla betydelse, dels ekologi, d.v.s. att skapa ett fungerande samspel i naturen, och dels ekonomi, vilket innebär att hushålla med knappa resurser. I begreppet knapp resurs kan vi bl.a. räkna in naturresurser, ren och fungerande natur, kunskap, erfarenhet, arbets-tillfällen, demokrati och för all del, medel till service och välfärd. Att ta till vara dessa resurser på ett ansvarsfullt sätt utgör själva grundtesen i Ekokommun-projektet. I detta ligger då också att huvuduppgiften för de deltagande kommunerna är att engagera företag, skolor, föreningar, byar och hushåll till egna initiativ i miljö- och resursarbetet. Kommunens roll är närmast att fungera som samordnare, en "motor" i arbetet.

Idag deltar 36 svenska kommuner i Ekokommunprojektet, varav 6 ligger inom det regionalpolitiska stödområdet; Sorsele, Övertorneå, Smedjebacken, Hällefors, Ljusnarsberg och Orsa. Boverket och Glesbygdsverket fungerar i nuläget som huvudmän för projektet. För att driva konkret ekoarbete i de 36 kommunerna anslog regeringen 1992 4,4 mkr. Senare samma år tillkom 2 mkr för att stärka den regional- och glesbygdspolitiska profilen i projektet. Dessa 2 mkr är avsedda för insatser som bidrar till näringslivsutveckling i de 6 kommuner som tillhör stödområdet.

Glesbygdsverkets och Boverkets uppgift som huvudmän upphör 30. juni 1995. Under de år som projektet varat har vi dock sett stora vinster i att arbeta tillsammans med övriga Ekokommuner; erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, möjligheter till gemensam marknadsföring etc. Arbetet med att utveckla ekotanken i praktisk handling är ju ingalunda slutförd 30.juni. En ideell förening, Nätverket Sveriges Ekokommuner, har därför bildats av de 36 deltagande Ekokommunerna. De 6 kommunerna inom stödområdet ser dock ett stort värde i att dessutom kunna fortsätta sitt arbete med glesbygdsutveckling med tydlig näringspolitisk profil. Ett informellt nätverk bestående av kommunerna Sorsele, Övertorneå, Orsa, Smedjebacken, Hällefors och Ljusnarsberg bör därför bildas för att kunna fortsätta det samarbete som Glesbygdsverket idag står som huvudman för.

SYFTE

Nätverkets syfte är att

- * bidra till kommunernas och det lokala näringslivets kompetensutveckling inom ekoområdet
- * samordna gemensamma marknadsföringsinsatser för de deltagande kommunerna och det småskaliga näringslivet som arbetar utifrån lokala och naturgivna förutsättningar
- * samverka för att föra in glesbygdens resurs- och kretsloppsfrågor i såväl regional- som EU-politiska sammanhang

Nätverkets arbete ska i första hand inriktas mot ekologiskt hållbar utveckling av det småskaliga, lokala näringslivet och den kommunala verksamheten. Samverkan ska ske med den ideella föreningen Nätverket Sveriges Ekokommuner.

NÄTVERKSFORM

Nätverket utgörs av en lös sammanslutning av de 6 kommunerna inom det regionalpolitiska stödområdet. Någon juridisk person kommer alltså inte att finnas för kommunernas gemensamma aktiviteter. Sorsele kommun/Erik Sundkvist fungerar som kontaktman för nätverket. Sorsele står också som mottagare för externa medel. För detta upprättas ett särskilt kommunalt konto som redovisas för övriga deltagande kommuner.

UPPGIFTER

Nätverkets primära uppgifter är kompetensutveckling, informationsspridning och marknadsföring. Följande uppgifter är tydliga i dagsläget:

1. Skapa en gemensam kunskapsbank om Ekoutveckling i glesbygds- och näringslivsfrågor. Varje kommun bidrar med sina kompetensområden. Informationsbanken marknadsförs gemensamt utåt.
2. Anordna kontinuerliga möten för erfarenhetsutbyte och utbildning. Ansvar för träffarna växlar mellan de deltagande kommunerna.

3. Öka utbyte av information, material och fortbildning inom skola och högre utbildning.
4. Anordna gemensamma fortbildningar alt. högskoleutbildningar på distans, bl.a. med videokonferensteknik. Aktuella områden f.n.: EU-kunskap samt marknadsföring/distribution av lokalt framtagna/förädlade produkter. Starta samarbete med forskare och högskolor, exv. ALA-gruppen beträffande lokal förädling.
5. Skapa system för informationsutbyte mellan kommunerna via data, exv. First class.
6. Delta i gemensamma marknadsföringssatsningar, utställningar mm.

TIDSPLAN

Nätverket påbörjar sitt arbete snarast. Samarbetet fortsätter sedan så länge nytta och behov finns. För att kunna komma igång med de redovisade samarbetsprojekten krävs dock externt stöd. De medel som redovisas i nedanstående finansieringsplan är avsedda för perioden 950701-961231.

EKONOMI

KOSTNADER

* Upprätta, marknadsföra kunskapsbank	10'
* Anordna gemensamma info.träffar	60'
* Utbyte skola/högre utbildning	20'
* Kurser EU, marknadsföring	60'
* Samarbete forskning, ALA mm	30'
* Info.utbyte via datanät, samordning	30'
* Gemensam marknadsföring, mässor	40'
Totalt	250'

FINANSIERING

* Kommunala insatser	125'
* Externt stöd	125'
Totalt	250'

Ansökan projektstöd Region Dalarna

(fylls i av Region Dalarna)
Handläggare:
NYPS Stödid:

(fylls i av Region Dalarna)
Ankomststämpel/Diarienummer

1. Allmänna uppgifter

Projektets namn: Utveckling av hållbar evenemangsturism i norra Dalarna	Projektet avser medfinansiering inom:
Sökt belopp från Region Dalarna: SEK 3 065 362	☒ Mål 2 Norra Mellansverige
Projektets start och slutdatum: 2015-02-15 – 2017-12-31	☐ Interreg
Ange de kommuner som geografiskt kommer att omfattas av projektets insatser: Älvdalen, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik, Leksand	

Ansökan skickas i digital form till diariet@regiondalarna.se. Observera dock att denna första sida alltid ska skickas i original via post underskriven av behörig firmatecknare. Om medfinansiering söks i EU:s Mål 2 eller Interreg så ska kopia på EU-ansökan bifogas samt endast sidorna 1-4 av denna ansökan sändas till Region Dalarna.

Till ansökan bifogas 5 antal bilagor

2. Uppgifter om sökande

a) Sökande: Älvdalens kommun	f) Telefon: 0251-313 00
b) Org.nr.:	g) Fax:
c) Adress: Box 100	h) E-post: kommun@alvdalen.se
d) Postnr: 796 22	i) Webbadress: www.alvdalen.se
e) Postadress: Älvdalen	j) Juridisk status:

3. Underskrift

Undertecknad försäkrar, på heder och samvete, att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga. Vidare intygas att inga andra offentliga stöd, utöver de i denna ansökan redovisade, kommer att sökas för detta projekts kostnader samt att lagen om offentlig upphandling har efterlevts i erforderliga fall. Samtidigt medges att projektansökan får tas upp och diskuteras med berörda parter i regionen samt att sökandes kreditgivare och revisorer får lämna information som är nödvändig för bedömning av ansökan och den fortsatta hanteringen av projektstödet.

2015-01-05
Datum

_____
Behörig firmatecknare

Stefan Linde / Peter Egardt
Namnförtydligande

4. Behörig/a firmatecknare

Behörig/a firmatecknare är: Kommundirektör Stefan Linde och Kommunalråd Peter Egardt

Vilket framgår av bifogat alternativ:

- Registreringsbevis, se bilaga nr:
 Föreningsstadgar eller motsvarande, se bilaga nr:

5. Stödets utbetalande

Utbetalas till (endast ett alternativ):

- Sökandens plusgiro: 36977-7
 Sökandens bankgiro:

6. Moms

Ett intyg från Skattemyndigheten måste bifogas som visar projektets momsstatus.

- Intyget visar att projektet har avdragsrätt för moms. Projektkostnader budgeteras exkl. moms.
 Intyget visar att projektet inte har avdragsrätt för moms. Projektkostnader budgeteras inkl. moms.

7. Projektledare och kontaktpersoner

a) Projektledare: Ing-Marie Bergman

Telefon: 0251-31305 Fax:
Mobil: 072-565 03 73 E-post: ing-marie.bergman@alvdalen.se
Adress: Box 100
Post nr.: 796 22 Älvdalen

b) Kontaktperson ekonomi/adm: Göran Johansson, Ekonomichef, Älvdalens Kommun

Telefon: 0251-31188 Fax:
Mobil: E-post: goran.johansson@alvdalen.se
Adress: Box 100
Post nr.: 796 22 Älvdalen

c) Revisionsfirma: KPMG

Telefon: 0247-44930 Fax:
Mobil: E-post: leksand@kpmg.se
Adress: Box 43
Post nr.: 793121 Leksand

Revisorn är auktoriserad eller godkänd av revisorsnämnden Ja
 Nej

8. Projektbeskrivning

Bakgrund: Se detaljerad projektbeskrivning i bilaga nr 2

Syfte:

Att i samarbete med de sex nordligaste kommunerna i Dalarna utveckla och stärka evenemangsturismen i stort året runt i Dalarna.

Att på flera plan skapa en attraktiv miljö för att kunna erbjuda gäster, inflyttare och befolkning en positiv helhetsupplevelse med fokus på hållbarhet.

Att ta till vara lokala initiativ och lokalt engagemang som ett led i regional utveckling som gynnar hela Dalarna.

Mål:

Ökad konkurrenskraft och omsättning för näringen (besöks- och handeln), öka gästnätter, förlänga turistsäsongen. Ökade skatteintäkter.

Beskrivning av aktiviteter/verksamhet som ska genomföras i projektet: Se projektbeskrivningen

Fullständig projektbeskrivning finns i bilaga nr 2

9. Tid- och aktivitetsplan för projektet

Aktivitetsplan	Start	Slut	Kostnader
Behovs- och resursinventering	2015-02-15	2015-12-31	
Sommardesignkontor	2015-06-01	2015-09-01	
Sommardesignkontor	2016-06-01	2016-09-01	
Högskoleprojekt	2015-03-01	2015-06-15	
Lärresor	2015-09-01	2015-09-30	
Lärresor	2016-09-01	2016-09-30	
Guide, checklista och film	2015-02-15	2017-12-31	
Pilotprojekt	2015-02-15	2017-12-31	
Utvärdering och uppföljning	2015-02-15	2017-12-31	
Resultatspridning	2015-02-15	2017-12-31	
Rapportering	2017-07-01	2017-12-31	
Projektets start- och slutdatum (ange exakta datum)	2015-02-15	2017-12-31	

10. Förväntat resultat - indikatorer

A) Arbetstillfällen	Måttenhet	Måttenhet	Beskrivning
Arbetstillfällen (nya/skapade)	Antal män	Antal kvinnor	Arbetstillfälle i företag eller institution avseende en arbetsinsats på minst en halv årsarbetskraft (1650/2=825 timmar) som tillkommit med hjälp av projektets insatser
	5	5	

Arbetsstillfällen (bevarade)	Antal män 1	Antal kvinnor 3	Arbetsstillfälle som bevarats i företag eller institution som ett resultat av projektet och som annars skulle ha förlorats (räknat i årsarbetskrafter=1650 timmar)
Antal nya företag	Antal som ägs eller leds av män 1	Antal som ägs eller leds av kvinnor 1	Genuint nya företag startade med hjälp av projektets insatser (verksamhet som är helt nystartad eller återupptagen efter två års vila)

B) ANDRA MÄTBARA MÅL	Antal
Se detaljerad projektbeskrivning i bilaga nr 2	

C) Horisontella indikatorer (miljö, jämställdhet och integration)	
C1) Miljö	
Projektet syftar direkt till att förbättra miljön	☐
Projektet bidrar till miljöförbättring	☐
Projektet är miljöneutralt	☒
Projektet riskerar skada miljön	☐

Beskriv projektets konsekvenser för miljön

Projektet har inga konsekvenser för miljön
--

C2) Jämställdhet	
Projektet syftar direkt till att förbättra jämställdheten	☐
Projektet bidrar till en förbättrad jämställdhet	☐
Projektet är jämställdhetsneutralt	☒
	☐

Projektet riskerar försämra jämställdheten

Beskriv projektets konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Projektets arbetsgrupp, styrgrupp och referensgrupp består av såväl kvinnor som män

C3) Integration

Projektet syftar direkt till att förbättra integrationen

Projektet bidrar till att förbättra integrationen

Projektet är integrationsneutralt

Projektet riskerar att försämra integrationen

Beskriv projektets konsekvenser för integrationen

Projektet har inga konsekvenser för integrationen

11 A. Andra förväntade resultat och resultatspridning
Hur tas projektets resultat tillvara efter projektets slut?

Projektet ska ses som en start på ett långsiktigt arbete med utveckling av hållbar evenemangsturism. Arbetet kommer att fortgå även efter projektens slut.

Projektets resultat kommer att spridas via olika kanaler och produkter.

En checklista och en guide produceras, trycks upp och distribueras till samtliga kommuner i Dalarna. Det är troligt att intressenter även utanför länets gränser kommer att efterfråga produkterna.

Projektet kommer att ha en hemsida/blogg där arbetet i det pågående projektet kan följas och där man efter projektens slut kan läsa om resultat och det fortsatta arbetet med hållbar evenemangsutveckling.

Projektets arbete och resultat sprids via press, radio, TV, sociala medier och hemsidor.

En dokumentationsfilm skapas som visar hur arbetet skett och som presenterar resultatet i projektet. Ett större avslutande seminarium kommer att hållas till vilket allmänheten bjuds in. Idéer som uppkommer i projektet kommer att tas till vara inför det fortsatta arbetet med evenemangsutveckling efter projektidens slut. Under projektets gång undersöks möjligheterna att finansiera framtida innovationsaktiviteter.

11 B. Projektets anknytning till Dalastrategin och Handlingsprogrammet för näringslivsutveckling (programmen finns att hämta från www.regiondalarna.se)

Projektet ligger i linje med Dalastrategin och Handlingsprogrammet för näringslivsutveckling inom bland annat följande områden:

Projektet arbetar för att skapa utvecklingsprocesser på lokal och regional nivå som främjar tillväxt på landsbygden.

Projektet stimulerar till kunskapsutveckling bland befintliga och blivande entreprenörer i Dalarna.

Projektet tar till vara och utvecklar lokalt engagemang och skapar känsla av delaktighet som i sin tur bidrar till lokal och regional utveckling.

Projektet uppmuntrar kulturella och kreativa näringar och stöttar kommersiell utveckling bland dess utövare.

Projektet syftar till att höja attraktiviteten i regionen för att skapa en positiv helhetsbild för länets besökare, för eventuella inflyttare och för befolkningen.

Projektets mål är att bevara den positiva bild av Dalarna som finns och samtidigt genom omvärldsbevakning och analys arbeta innovativt och med en tydlig vilja att förändra och förbättra.

Arbetet i projektet är av internationell karaktär, både beträffande erfarenhetsutbyte, eventuella samarbeten inom och utom EU samt strävan att locka fler internationella gäster till Dalarna.

Projektet syftar till att stärka befintliga företags konkurrenskraft, skapa nya affärsmöjligheter och företag som växer i internationell konkurrens.

Projektet siktar även mot nyföretagande i regionen.

**12. Kostnadsbudget, sammanställning (för in belopp från bilaga
Kostnadsbudget, punkt 14-23)**

Kostnadslag	2015	2016	2017	Totalt
Projektanställdas löner inkl. sociala avgifter	775 075	848 050	583 800	2 206 925
Externa tjänster	752 000	323 000	188 000	1 263 000
Lokalkostnader	25 000	25 000	10 000	60 000
Investeringar				
Övriga kostnader	305 500	377 000	177 000	859 500
a) Summa faktiska kostnader	1 857 575	1 573 050	958 800	4 389 425
Egen arbetsinsats	239 500	239 500	239 500	718 500
Deltagarersättning (APR, etc.)				
Ideellt arbete	398 000	348 000	274 000	1 020 000
Direktfinansierad lokal	73 500	84 000	84 000	241 500
Övriga kostnader (gåvor)				
b) Summa direktfinansierade kostnader	711 000	671 500	597 500	1 980 000
c) SUMMA PROJEKTKOSTNADER (= a+b)	2 568 575	2 244 550	1 556 300	6 369 425

OBSERVERA: Summa projektkostnader (12 c) per år och totalt skall vara lika med Total finansiering (13 e).

Kontrollberäkning

Kontroll om projektets kostnadsbudget och finansiering är balanserad:

Fyll i beloppen från kostnadsbudget (punkt 12) och finansiering (punkt 13) för att kontrollera att projektets budget balanserar. Projektet måste balansera årsvis och totalt.

- Faktisk kostnad ska motsvaras av faktisk finansiering.
- Direktfinansierade kostnader ska motsvaras av direktfinansiering.

Faktiska kostnader = Faktisk finansiering
12a = Summan av 13a1 + 13c1

.....4 389 425..... = ..4 389 425... + ...0.....

Direktfinansierade kostnader = Direktfinansiering
12b = Summan av 13a2 + 13c2

.....1 980 000..... = 847 500. .... + ...1 132 500.....

13. Finansiering

a) Offentlig finansiering	2015	2016	2017	Totalt
Region Dalarna (sökta belopp)*	1 284 287	1 122 275	658 800	3 065 362
Älvdalens kommun	323 288	200 775	50 000	574 063
Andra kommuner	250 000	250 000	250 000	750 000
a1) Summa faktiskt finansiering i kontanta medel	1 857 575	1 573 050	958 800	4 389 425
Egen arbetsinsats	202 000	202 000	202 000	606 000
Direktfinansierad lokal	73 500	84 000	84 000	241 500
a2) Summa direktfinansiering	275 500	286 000	286 000	847 500
b) Total offentlig finansiering	2 133 075	1 859 050	1 244 800	5 236 925
c) Privat finansiering	2015	2016	2017	Totalt
c1) Summa faktisk finansiering i kontanta medel + projektintäkter				
Egen arbetsinsats	37 500	37 500	37 500	112 500
Ideellt arbete	398 000	348 000	274 000	1 020 000
c2) Summa direktfinansiering	435 500	385 500	311 500	1 132 500
d) Total privat finansiering (c1+c2)	435 500	385 500	311 500	1 132 500
e) TOTAL FINANSIERING (b+d)	2 568 575	2 244 550	1 556 300	6 369 425

OBSERVERA: Total finansiering (13 e) per år och totalt skall vara lika med Summa projektkostnader (12 c).

*Observera att sökta belopp från Region Dalarna kan utgöra maximalt 50% av projektets totala kostnader / totala finansiering.

Bilaga kostnadsbudget

Faktiska kostnader

14. Projektanställdas löner och sociala avgifter

Namn och arbetsuppgift	Bruttolön inkl sociala avgifter / månad	Traktamente mm / månad	Antal månader	Projektkostnad 2015
Ing-Marie Bergman, projektledare	48 650		10,5	510 825
Studenter, Sommardesignkontor				264 250
SUMMA				775 075

Namn och arbetsuppgift	Bruttolön inkl sociala avgifter / månad	Traktamente mm / månad	Antal månader	Projektkostnad 2016
Ing-Marie Bergman, projektledare	48 650		12	583 800
Studenter, Sommardesignkontor				264 250
SUMMA				848 050

Namn och arbetsuppgift	Bruttolön inkl sociala avgifter / månad	Traktamente mm / månad	Antal månader	Projektkostnad 2017
Ing-Marie Bergman, projektledare	48 650		12	583 800
SUMMA				583 800

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget i ansökan under faktiska kostnader vid kostnadsslaget **Projektanställdas löner och sociala avgifter**.

15. Externa tjänster

Typ av kostnad	Projektkostnad 2015	Projektkostnad 2016	Projektkostnad 2017	Totalt
Konsultkostnad	630 000	220 000	100 000	950 000
Bokföring, redovisning	42 000	48 000	48 000	138 000
Revision				
Externa föreläsare	30 000	30 000	15 000	75 000
Konferenskostnad	50 000	25 000	25 000	100 000
SUMMA	752 000	323 000	188 000	1 263 000

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget i ansökan under kostnadsslaget **Externa tjänster**.

18. Övriga kostnader

	Proj.kost 2015	Proj.kost 2016	Proj.kost 2017	Totalt
Kontorsmaterial, böcker, trycksaker o s v	55 000	55 000	5 000	115 000
Telefon-, el- och portokostnader	10 500	12 000	12 000	34 500
Leasingkostnader				
Förbrukningsmaterial				
Hyra maskiner/inventarier				
Representation	20 000	20 000	20 000	60 000
Logi	5 000	5 000	5 000	15 000
Resor	5 000	5 000	5 000	15 000
Resor utanför Sverige Bilaga				
Marknadsföring (annonser, affischer)	50 000	50 000	50 000	150 000
Framtagning av evenemangsguide + checklista			50 000	50 000
Läresor	150 000	220 000		370 000
Dokumentationsfilm	10 000	10 000	30 000	50 000
SUMMA	305 500	377 000	177 000	859 500

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget under kostnadsslaget **Övriga kostnader**.

Direktfinansierade kostnader

19. Egen arbetsinsats (Projektfägarens eller medfinansierers medfinansiering i form av arbete)

Namn och arbetsuppgift	Nuvarande bruttolön inkl sociala avgifter / månad	Antal mån/tim	Arbetar i %	Offentligt anställd	Projekt-kostnad 2015
Frida Torsein, arbetsgrupp		11/200		(X) Ja	40 000
Lotta Andersson, arbetsgrupp		11/200		(X) Ja	40 000
Stefan Linde, styrgrupp		11/150		(X) Ja	52 000
Peter Egardt, styrgrupp		11/150		(X) Ja	52 000
Tatjana Summermatter, arbetsgrupp		11/150		( ) Ja	37 500
Kommunrepresentanter, styrgrupp		11/60		(X) Ja	18 000
SUMMA					239 500

Namn och arbetsuppgift	Nuvarande bruttolön inkl sociala avgifter / månad	Antal mån/tim	Arbetar i %	Offentligt anställd	Projekt-kostnad 2016
Frida Torsein, arbetsgrupp		12/200		(X) Ja	40 000
Lotta Andersson, arbetsgrupp		12/200		(X) Ja	40 000
Stefan Linde, styrgrupp		12/150		(X) Ja	52 000
Peter Egardt, styrgrupp		12/150		(X) Ja	52 000
Tatjana Summermatter, arbetsgrupp		12/150		( ) Ja	37 500
Kommunrepresentanter, styrgrupp		11/60		(X) Ja	18 000
SUMMA					239 500

Namn och arbetsuppgift	Nuvarande bruttolön inkl sociala avgifter / månad	Antal mån/tim	Arbetar i %	Offentligt anställd	Projekt-kostnad 2017
Frida Torsein, arbetsgrupp		12/200		(X) Ja	40 000
Lotta Andersson, arbetsgrupp		12/200		(X) Ja	40 000
Stefan Linde, styrgrupp		12/150		(X) Ja	52 000
Peter Egardt, styrgrupp		12/150		(X) Ja	52 000
Tatjana Summermatter, arbetsgrupp		12/150		( ) Ja	37 500
Kommunrepresentanter, styrgrupp		11/60		(X) Ja	18 000
SUMMA					239 500

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget under kostnadsslaget **Egen arbetsinsats**. Motsvarande belopp förs in under **Offentlig** (13a2) eller **Privat direktfinansiering** (13c2).

20. Deltagarersättning (APR, m.m. som finansieras via Länsarbetsnämnd eller

Arbetsförmedling)

Typ av ersättning	Omfattas av x antal personer	Projekt-kostnad 2015	Projekt-kostnad 2016	Projekt-kostnad 2017	Totalt
SUMMA					

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget under kostnadsslaget **Deltagarersättning**. Motsvarande belopp förs in under **Offentlig direktfinansiering (13a2)**.

21. Ideellt arbete (Privat medfinansierars medfinansiering i form av oavlönat arbete)

Namn	Uppskattad lönekost/timme	Antal timmar	Projektkostnad 2015
Hannah Risander, arbetsgrupp	250	700	175 000
Torbjörn Zakrisson, arbetsgrupp	250	700	175 000
Deltagare seminarier/workshops	200	240	48 000
SUMMA			398 000

Namn	Uppskattad lönekost/timme	Antal timmar	Projektkostnad 2016
Hannah Risander, styrgruppsledamot	250	600	150 000
Torbjörn Zakrisson, styrgruppsledamot	250	600	150 000
Deltagare seminarier/workshops	200	240	48 000
SUMMA			348 000

Namn	Uppskattad lönekost/timme	Antal timmar	Projektkostnad 2017
Hannah Risander, styrgruppsledamot	250	500	125 000
Torbjörn Zakrisson, styrgruppsledamot	250	500	125 000
Deltagare seminarier/workshops	200	120	24 000
SUMMA			274 000

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget under kostnadsslaget ideellt arbete. Motsvarande belopp förs in under **Privat direktfinansiering (13c2)**.

22. Specificering av sökandens eller medfinansiärers medfinansiering i form av lokalkostnad

	Total hyra	Total yta	m ² pris	Proj. yta	Antal mån	Bilaga hyreskon.	Projektkostnad 2015
Direktfin. lokal					10,5	( )	73 500
						( )	
SUMMA							

	Total hyra	Total yta	m ² pris	Proj. yta	Antal mån	Bilaga hyreskon.	Projektkostnad 2016
Direktfin. lokal					12	( )	84 000
						( )	
SUMMA							

	Total hyra	Total yta	m ² pris	Proj. yta	Antal mån	Bilaga hyreskon.	Projektkostnad 2017
Direktfin. lokal					12	( )	84 000
						( )	
SUMMA							

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget under kostnadsslaget **Direktfinansierad lokal**. Motsvarande belopp förs in under **Offentlig** (13a2) eller **Privat direktfinansiering** (13c2).

23. Övriga kostnader (gåvor)

	2014	2015	2016	Totalt
Gåvor				
SUMMA				

Summan för respektive år förs in på sammanställningen av total kostnadsbudget under kostnadsslaget **Övriga kostnader**. Motsvarande belopp förs in under **Offentlig** (13a2) eller **Privat direktfinansiering** (13c2).

Bilagor till ansökan

Följande bilagor är alltid obligatoriska att bifoga ansökan:

Bilaga nr	OK	Bilagans namn
Bilaga 1	☒	Intyg behörig firmatecknare: registreringsbevis eller föreningsstadgar
Bilaga 2	☒	Utförlig projektbeskrivning
Bilaga 3	☐	Intyg från Skattemyndigheten om projektets momsstatus. Skickas till Region Dalarna senast 2015-01-20
Bilaga 4	☒	Resultat av förstudien – en sammanfattning
Bilaga 5	☐	Avsiktsförklaring företag / organisationer Skickas till Region Dalarna senast den 2015-01-20

Följande bilagor bifogas ansökan i de fall det berör projektet:

Bilaga nr	OK	Bilagans namn
Bilaga	☐	Specifisering av resor utanför Sverige
Bilaga	☐	Kopia på hyresavtal vid direktfinansierad lokal
Bilaga	☐	
Bilaga	☐	
Bilaga	☐	

Bilaga: _____

Specifisering av resor utanför Sverige

Resmål och syfte	Antal personer	Kostnad/person (biljett, logi, omkostnader)	Totala Reskostnader
Summa reskostnader			

Bakgrund

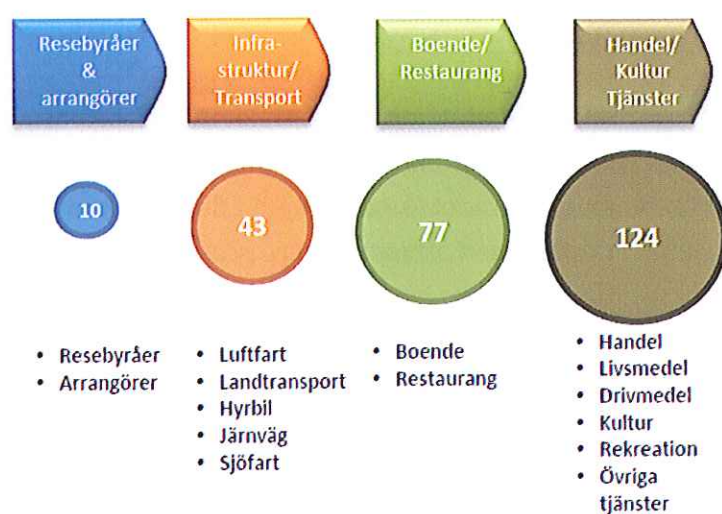
Besöksnäring

Besöksnäringen räknas idag till en av Sveriges basnäringar och tillhör de snabbast växande näringarna i landet. I Sverige ökade turismens totala omsättning under 2013 med 3,9 procent till 284,4 miljarder kronor. En ny nationell strategi¹ för svensk besöksnäring säger att med fokus på hållbarhet skall svensk besöksnäring fördubblas på tio år. År 2020 är besöksnäringen Sveriges nya basnäring. Resmålet Sverige är ett naturligt förstahands-val för den globale resenären. Näringen omsätter då 500 miljarder kronor och erbjuder 35 exportmogna destinationer. Turismens bidrag till sysselsättning och ekonomi växer i betydelse jämfört med flera andra sektorer i näringslivet.

Dalarna är Sveriges tredje största besöksdestination och har stor potential att växa ytterligare. Branschen omsatte drygt 5,9 miljarder kronor 2013. Antalet årstidsanställda var cirka 5 900 under 2013. Prognosen för investeringar i besöksnäringens företag i Dalarna är på 10 miljarder kronor fram till år 2020. Besöksnäringen skapar också spridningseffekter till andra branscher, exempelvis byggbranschen, detaljhandel och dagligvaruhandel. Den har också stor påverkan på landsbygden, till exempel förbättrad samhällsservice.

Denna bild visar på ett schematiskt sätt vilka effekter turism och resande har på besöksnäring och andra näringar:

Figur 1.
Omsättning i miljarder ur ett resekedjeperspektiv

¹ <http://www.strategi2020.se/>

Turism skapar sysselsättning på alla nivåer och är därför mycket viktig i vår region. Många får sitt allra första jobb inom just turismnäringen och näringen är således en betydande bransch för arbetssökande ungdomar i länet.

Turistnäringens utvecklingscenter, TRIP, har gjort en analys² som visar att för att nå den nationellt framtagna turismvisionen och strategin 2020 behöver branschen öka takten. På egen hand kommer turistnäringen att ha svårt att lyckas med detta. Analysen belyser ett antal utvecklingsmöjligheter där turistnäringen tillsammans med starka reseanledningar såsom evenemang inom kultur, idrott och möten samt naturturism kan bidra till att stärka regionernas attraktionskraft och därmed driva resandet. Genom att samverka med andra näringar blir turismen en del av samhällsbyggnaden och bidrar till att skapa regioner som inte bara attraherar fler besökare utan även blir attraktiva att bo och verka i.

Evenemangsturism

Evenemangsturism är en betydande del av besöksnäringen och har stor möjlighet att vidareutvecklas i Dalarna för att på så sätt öka turisttillströmningen till området. Just evenemangsturism anses vara ett av de mest växande och lönsamma segmenten. Evenemang är också ett sätt för destinationer att utveckla en platsidentitet och ge platsen eller regionen ett specifikt "varumärke" som kan användas vid marknadsföring.

I Dalarna har man lång erfarenhet av att bedriva kulturella och kreativa näringar och bilden av Dalarna präglas i hög grad av aktiviteter inom denna sfär. Genom kulturens kraft skapas betydande utveckling för samhälle och näringsliv i vårt län. Tillväxtverket har tagit fram ett program för kulturella och kreativa näringar³ som har till syfte att stärka Sveriges konkurrensposition och bidra till en ökad tillväxt för företagen inom den kulturella och kreativa sektorn. Programmet ska också bidra till att skapa attraktiva regionala miljöer genom kulturdriven tillväxt. Inom denna sektor finner vi många befintliga och möjliga nya evenemang som kan skapa ökad ekonomisk tillväxt för Dalarna.

I och med att den nya flygplatsen byggs i Sälenområdet kommer antalet utländska besökare till regionen att öka rejält. För att ytterligare stärka attraktiviteten i området och tillgodose fler behov än skidåkning och friluftsliv behöver området kunna erbjuda fler attraktioner och evenemang. Evenemang är också viktigt i utmaningen att locka charterturister under icke högsäsong.

---

² http://www.rts.se/trip4100/PDF/Turistnaringens_Trendanalys_2013.pdf

³ <http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/insatserfortillvaxt/naringslivsutveckling/kulturellaochkreativanaringar.4.2951bcb412700b68b8680001486.html>

Upplevelsesamhället

I sammanhanget bör även det så kallade upplevelsesamhället nämnas. Upplevelsesamhället är numer ett känt begrepp och man talar även i vidare begrepp som upplevelseindustri. Gästen/kunden efterfrågar upplevelser och det som erbjuds måste vara minnesvärt. Är inte upplevelsen minnesvärd blir det bara en engångsförsäljning. Det räcker inte längre med att göra bra produkter och ha bra service. Framgångsrika organisationer måste skapa en upplevelse som engagerar konsumenten. Det är de unga som leder marschen mot upplevelsesamhället. Fast anställning och bra lön är fortfarande väsentligt, men självförverkligande och utveckling är lika viktigt. De köper hellre upplevelser än prylar. Turism och resande har blivit en immateriell statussymbol och idag uppskattas till exempel upplevelser mer än det materiella. En nyligen genomförd undersökning av The Guardian, visar att hela 64 procent föredrar en upplevelse i present.

Besökare

Dagens resenär är resvan och ställer högra krav på resmål, upplevelser, tillgänglighet, service och kvalitet. Säsongerna luckras upp alltmer och resandet sker i högre utsträckning året runt. Dalarna är ett starkt varumärke med stort förtroende och med en positiv image, men konkurrensen är stenhård. Vi konkurrerar med resmål, attraktioner, upplevelser och evenemang över hela världen och det handlar om att hålla traditionella bilder levande samtidigt som man är innovativ och förändringsbenägen i sitt tänkande och arbete inom evenemangsturism. Att ta till vara ungdomars idéer och engagemang är viktigt i sammanhanget.

En utmaning är att locka yngre besökare till vårt län. Dalarna generellt, och kanske det traditionella Siljansområdet i synnerhet, har en relativt hög medelålder bland besökarna, vilket betyder att nya grupper behöver lockas till kommunerna i norra delen av Dalarna. Att erbjuda evenemang som intresserar barn och ungdomar torde kunna vara en del i det arbetet.

Det ena utesluter naturligtvis inte andra och en viktig målgrupp för Dalarna är den kategori besökare som i turistiska termer omnämns som "WHOPS", Wealthy Healthy Older People. Det här segmentet är åldersgruppen 45- 64 år utan hemmaboende barn. De är friska och har tid och pengar som de gärna lägger på upplevelser. De har stor frihet på sina resor som ofta fylls av kultur- och naturupplevelser, således en mycket intressant målgrupp för Dalarna.

Utvecklingsmöjligheter och framgångsfaktorer

Som det ser ut idag sker merparten av evenemangen i slutet av sommaren. Önskvärt vore att förlägga fler evenemang även under andra delar av året. På så vis kan turistsäsongen förlängas och därmed finns möjlighet att locka fler besökare till området under hela året. Ett samarbete mellan kommunerna i norra Dalarna för att utveckla en året-runt-baserad evenemangsturism skulle kunna skapa ett ökat nationellt och internationellt intresse för området.

I förstudien Utveckling av evenemangsturism i norra Dalarna har det framkommit att det finns ett stort intresse för att ytterligare arbeta för att utveckla och stärka redan befintliga evenemang och att skapa nya. Vidare framgår det att företag och aktörer behöver utveckla samarbetet mellan evenemang och över kommungränserna. Idag finns det få eller inga paketlösningar som knyter samman möjliga kombinationer av evenemangsbesök i de sex kommunerna och/eller i den egna kommunen eller som presenterar paketkombinationer med andra aktiviteter och upplevelser i samband med evenemangsbesöket. Här skulle man även kunna blicka över nationsgränsen mot grannkommunerna i Norge.

En annan utmaning är att främja de ideella krafternas möjligheter till att utveckla kunskap och kompetens för att nå ett mer affärsmässigt arbetssätt. Utbildningar i samarbete med till exempel Besöksnäringsskolan skulle kunna resultera i arbetstillfällen för framtida evenemangsentreprenörer. I förlängningen kan detta leda till att företag inom denna sektor startas.

Man kan också konstatera att det finns behov av en detaljerad manual eller guide för den eller de som vill starta upp nya evenemang. Ett embryo till en guide och en prototyp till checklista togs fram i projektet Scandinavian Heartland, men dessa behöver testas, utvecklas och utvidgas.

För att lyckas med evenemangsutveckling är det av stor betydelse att platsen, det vill säga Norra Dalarna, upplevs som ett attraktivt område att komma till och vistas i. I den allt större konkurrensen, nationellt och internationellt, är det totala intrycket för besökare mycket viktigt. Helhetsupplevelsen måste vara allt igenom positiv, från första mötet med information om destinationen till det fysiska mötet med såväl omgivningar, tätorter, enskilda attraktioner samt värdskapet på plats.

För att arbetet med evenemangsturism ska bli framgångsrikt i norra Dalarna är det av största vikt att processer som skapas på lokal nivå, att initiativ som kommer från lokalbefolkningen, tas till vara. I strategin för arbetet med Varumärket Dalarna⁴ betonas att för att nå en framgångsrik regional utveckling är en av förutsättningarna att man möjliggör en individuell utveckling och konkurrens inom regionen i syfte att verkligen erbjuda intressenterna val och möjligheter. Ett tydligt och aktivt arbete för att stärka attraktivitet i den norra delen av länet skapar goda förutsättningar för tillväxt. Regional utveckling är beroende av ett lokalt engagemang. Ett känt uttryck kan sammanfatta budskapet, Tänk globalt – agera lokalt!

---

⁴ <http://www.varumarkedalarna.se/strategi.htm>

Syfte

Syftet med projektet är att i samarbete med sex kommuner i norra Dalarna arbeta för att stärka och utveckla befintliga evenemang och skapa nya. Kommunerna i fråga är Älvdalen, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Rättvik och Leksand. Önskvärt är att de nya evenemangen förläggs under mellan- och lågsäsonger för att på så sätt förlänga evenemangssäsongen, öka affärsmöjligheter för företag och i förlängningen skapa ökad ekonomisk tillväxt för kommunerna.

Att bredda målgruppen för besökare till regionen genom att erbjuda evenemang inom många olika intresseområden och för olika åldersgrupper.

Att bygga vidare på arbetet som gjordes i projektet Scandinavian Heartland, och då särskilt den påbörjade checklisten för evenemangsarrangörer som ska mynna ut i en mer genomarbetad checklista. En detaljerad guide för evenemangsarrangörer blir också en produkt som skapas med hjälp av erfarenheter från bl.a. projektet Scandinavian Heartland.

Att inom projektet genomföra ett pilotprojekt genom vilket man drar nödvändig lärdom om vilka frågor som ska besvaras i guiden för evenemangsaktörer. Pilotprojektet, som blir den i förstudien omnämnda Kärleksveckan, ska blir föregångare i arbetet med att mellan kommuner kunna dra nytta av varandras evenemang genom till exempel bokningsbara paket, återkommande gäster, förlängd vistelse och merförsäljning. Pilotprojektet ska även ge svar på hur man jobbar med press och media på ett framgångsrikt sätt, hur man knyter sponsorer till evenemang och hur man regionalt kan jobba med gemensam marknadsföring.

Att med hjälp av designverktyg bygga en attraktiv miljö som tillfredsställer gästens förväntningar och uppfyller kraven på en positiv helhetsupplevelse.

Att samverka och samarbeta med aktörer, till exempel Besöksnäringsskollege, som genom utbildning och kompetensutveckling stärker och utvecklar evenemangsarrangörer och även förbereder dem för eget företagande.

Att genom erfarenhetsutbyte med framgångsrika aktörer inom evenemangsindustrin, både nationellt och internationellt, utbyta goda idéer och skaffa sig värdefull kunskap som kan appliceras på arbetet på hemmaarenan.

Att med miljö och hållbarhet som ledstjärna arbeta för att resultatet av projektet ska bli ett föredöme för andra och kunna användas i utvecklandet av miljömedveten evenemangsturism i hela Dalarna, i andra delar av Sverige och utomlands.

Att utvecklingen i norra Dalarna sker i samklang med Dalarnas turistiska utveckling och där lokala aktiviteter och evenemang får en tydligt definierad profil.

Mål

Att samordningsfördelar ska ha skapats i form av kommunöverskridande aktiviteter, exempelvis bokningsbara paket och gemensamma marknadsföringsåtgärder

Att minst tre nya evenemang ska ha skapats under projektetiden som ligger tidsmässigt under låg- och mellansäsonger

Att ha producerat en checklista samt en guide med detaljerad information för aktörer som vill starta evenemang och för redan befintliga evenemangsaktörer

Att stimulera till kunskapsutveckling bland befintliga och blivande entreprenörer inom evenemangsturism

Att öka antalet samverkansområden mellan ideella krafter och kommersiell verksamhet

Att genom utbildning och kompetensutveckling förbereda befintliga och blivande evenemangsaktörer för eget företagande

Att företag inom besöksnäring och övrig näring, till exempel handel, ska ha ökat sin konkurrenskraft och omsättning.

Att besökarna ska uppleva att miljön i de sex kommunerna i norra Dalarna har fått en ökad identifikation och blivit mer attraktiv

Att evenemang i norra Dalarna uppfattas med dalaprofil

Att minst 10 arbetstillfällen inom evenemangsturism i norra Dalarna ska ha skapats.

Att besökssiffrorna för norra Dalarna ska ha ökat i låg- och mellansäsonger med 30 %

Beskrivning av aktiviteter/verksamheter som ska genomföras i projektet

Behovs- och resursinventering för ökat genomslag av insatser för att stärka och utveckla evenemangsturism och företag i Norra Dalarna.

Inledningsvis kommer projektet att genomföra ett behovs- och resursinventeringsarbete hos de deltagande kommunerna. Syftet är att ta fram underlag och riktlinjer som förstärker Norra Dalarna som en attraktiv plats och motsvarar besökarens förväntningar, behov och krav inom evenemangsturism. Underlaget kommer även att användas för utveckling av företag som verkar inom evenemangsturismen. Arbetet delas in i olika steg:

För att nyckelaktörer ska dra i samma riktning och fatta beslut som stödjer utveckling av evenemangsturism krävs en väl förankrad och gemensam vision/målbild för evenemangsturism i Norra Dalarna.

Arbetet med att ta fram detta sker genom intervjuer, enkäter, workshops och statistik- och dokumentbearbetning.

För att i sin tur förhålla sig till denna vision/målbild krävs tydliga riktlinjer som förstärker visionen. Riktlinjerna innehåller även en tydlig grafisk identitet och varumärkesplattform som förstärker evenemangsturismen i Norra Dalarna. Riktlinjerna baseras på redan genomföra arbete i länet och hos de deltagande kommunerna och i länet, bl.a. Region Dalarnas arbete med varumärket Dalarna. Målet är att förstärka visionen och en attraktiv identitet i Norra Dalarna.

För varje tätort kommer exempel tas fram på hur utformning av den fysiska miljön kan förstärka Norra Dalarnas identitet och bidra till en ökad attraktivitet. En attraktiv totalmiljö kan vara utslagsgivande i turistens val av destination och evenemang. Dessa exempel tas fram dels utifrån tidigare arbeten samt utvecklas utifrån behovs- och resursinventeringen.

Behovsinventeringens andra fas fokuserar på utveckling av nyckelföretag inom evenemangsturism enligt nedan:

Besöksnäringen är ett komplext system. Den är sammansatt av en rad branscher, tiotusentals småföretag, ett större antal mellanstora företag och några få riktigt stora. Vidare är den mer sammanlänkad och beroende av offentliga strukturer än de flesta andra näringar. En konstruktiv samverkan mellan privat och offentlig sektor är avgörande för näringens utveckling.

Destinationer och evenemang som riktar in sig på en internationell turism möter en stenhård konkurrens där gästen ofta är en mycket berest person med många preferenser. Avgörande begrepp för att attrahera icke priskänsliga personer är kvalitet, miljö, uniktet och värdskap. Ett bra exempel som är aktuellt just i lågsäsong är norrskensturism och vad det har inneburit för att utöka säsongen på Abisko turiststation i Norrbotten samt också Tree Hotel i Harads.

Allt fler destinationer använder sig av evenemang med intentionen att tillhandahålla en upplevelse och på det sättet attrahera turister till destinationen. En destination har möjlighet att ge turister ett motiv att besöka just den destinationen under en viss tid samtidigt som evenemang och festivaler bidrar till att forma image samt att marknadsföra destinationen med hjälp av massmedial bevakning. Det finns några viktiga förutsättningar för att öka attraktiviteten av destinationen och evenemangen. Exempel på dessa är att arbeta med:

- En utökad säsong
- Den befintliga historien/kulturen och kulturarvet
- Att förstärka de lokala varumärkena
- Storytelling
- Öka samverkan mellan företag/offentlig sektor
- Attraktiva och nyskapande erbjudanden
- Tillgänglighet (med en åldrande befolkning är detta helt avgörande för att lyckas)
- Värdskapet
- Dalaidentitet

Projektet vill stödja utvecklingen av nyckelföretag som är ytterst viktiga för att utveckla evenemangsturismen i Norra Dalarna. Dessa företag kommer att identifieras i projektets första fas och parallellt med projektet söka och genomföra ett utvecklingsprogram för dessa företag.

Genom en grundlig analys i de 6 deltagande kommunerna identifiera ca 15 företag som är intresserade av att delta i ett kommande utvecklingsprogram. Programmet fokuserar på hållbart företagande där erfarna processledare och föredragshållare deltar med fokus på hållbar affärsutveckling och design. Processen kommer att vara ett antal träffar/workshops under ca 1 år som mynnar ut i en konkret handlingsplan för respektive företag.

Ambitionen är att detta program kan starta hösten 2015 med bl.a. finansiering från strukturfonderna. Planerade aktiviteter är att identifiera företag i de 6 kommunerna i samarbete med näringslivskontoren och regionala aktörer. Utifrån dessa företag genomföra flera workshops för att synliggöra behoven av samverkan och intresset av att delta i ett kommande utvecklingsprogram för hållbart företagande.

Sommardesignkontor för att stärka evenemangsutveckling i norra Dalarna

I projektet kommer ett framgångsrikt koncept för design för orter och regioner att användas – ett så kallat Sommardesignkontor. Ett Sommardesignkontor består av studenter från högskolor och universitet med olika inriktningar. Studenterna samarbetar i flera projekt och får arbeta med problembaserade uppdrag under sju intensiva sommarveckor. I ett sommardesignkontor arbetar sju studenter under handledning med att lösa utmaningar med hjälp av olika designmetoder. Effekten av arbetet blir en ökad medvetenhet om hur design kan ge nya uppslag i projektets arbete med att öka evenemangsturism i norra Dalarna. I Sommardesignkontoret får företag och offentliga aktörer möta de ungas värderingar,

kunskaper och ohämmade kreativitet och studenterna i sin tur kommer i kontakt med ett verkligt uppdrag hos en riktig kund, i det här fallet projektet.

SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign har sedan 2001 varit huvudman för Sommar-designkontor runt om i Sverige. Målet är att skapa kreativa miljöer när olika kompetenser möts.

Frågeställningar som kontorets studenter ska arbeta med i projektet är:

- Konceptualisering och visualisering av norra Dalarnas kännetecken för att stärka evenemangsturism.
- Genomförande av behovs- och utvecklingskartläggning under "Kärleksveckan" för att utveckla festivalen och påvisa hur den ska omfatta alla deltagande kommuner. Vad finns det för resurser idag för att utveckla detta?
- Arbeta med företag för att stärka deras erbjudanden kopplade till Norra Dalarnas särdrag.
- Ta fram olika paketslösningar som sträcker sig över hela året och därmed bidrar till att utöka säsongen.
- Utveckla nya affärsområden kopplade till evenemangsturism.

Lärresor

Omvärldsanalys är en naturlig del i ett utvecklingsarbete, vilket gör det nödvändigt att hämta inspiration och lärdom från andra aktörers, arbete med evenemangsturism, tillväxtfrågor, regional utveckling, forskning och innovationer, i Dalarna, Sverige och utomlands. Syftet med lärresor är att dra nytta av de erfarenheter som finns inom dessa områden och som kan tjäna som inspiration och stöd för att utveckla evenemangsturism i norra Dalarna. Fokus är att hitta goda exempel som förlängt säsongen och som utvecklat sina företag inom besöksnäringen.

Minst tre lärresor kommer att genomföras inom projektet, i Dalarna, inom Sverige och utomlands.

Beslut om vilka platser som ska besökas framkommer i den behovsanalys som görs inledningsvis i projektet.

Arbetet börjar redan på hemmaplan med inhämtande av information om platsen och det framgångsrika arbetet med event och evenemangsturism. Resan inleds sedan på plats med en kort introduktion innan olika studiebesök, ev. workshops och möten genomförs. Efter lärresan arrangeras ett seminarium för att diskutera hur dessa lärdomar kan tillämpas i projektet och hur man använder resultatet efter projektet.

Guide och checklista

En detaljerad guide för evenemangsarrangörer samt en utförlig checklista ska produceras i projektet. I skapandet av dessa produkter tar man till vara det arbete som redan är gjort i projektet Scandinavian Heartland. Guiden och checklistan skapas efter hand i projektet och formas parallellt med det pågående pilotprojektet. Pilotprojektet blir vägledande i arbetet med vilka fakta och frågeställningar som är viktiga att ha med i respektive skrift.

Film

Under projektets gång skapas en dokumentationsfilm som kommer att vara en del av resultatspridningen.

Pilotprojektet

Ett pilotprojekt ingår som en del i det stora projektet. Pilotprojektet är den så kallade "Kärleksveckan", ett planerat återkommande evenemang som startar i och med bröllopet mellan Prins Carl Philip och Fröken Sofia Hellqvist i juni 2015. I och med att evenemanget startar från noll finns alla möjligheter att studera hur arbetet sker från början med alla förberedelser, det faktiska genomförande och därefter som ett årligen återkommande evenemang. Genom att dra lärdom av erfarenheter, framgångsrika aktiviteter och eventuella misstag gjorda i pilotprojektet kan man skapa en erfarenhetsbank som kan användas på många olika sätt. Konkret kommer man bland annat att kunna använda resultaten för att skapa den ovan nämnda guiden och checklistan. I pilotprojektet kommer man även att undersöka hur man mellan kommuner på bästa sätt kan skapa synergieffekter och dra nytta av varandras evenemang genom till exempel bokningsbara paket, återkommande gäster, förlängd vistelse med mera. Pilotprojektet ska även ge svar på hur man jobbar med press och media på ett framgångsrikt sätt, hur man knyter sponsorer och volontärer till evenemang och hur man regionalt kan jobba med gemensam marknadsföring. Under projektets gång görs uppföljningar och utvärderingar, bland annat i form av enkätundersökningar, för att på så sätt kunna förbättra och förändra vid behov.

Högskoleprojekt inom pilotprojektet

För att utveckla "Kärleksveckan" sker ett samarbete med Södertörns Högskola och programmet Ekonomi, teknik och design på 180 poäng. Kursen genomförs i samarbete med Kungliga tekniska högskolan (KTH Södertälje) och Konstfack. Ett delmoment i kursen heter "Projektorganisering och projektledning".

Det har blivit allt vanligare att organisera arbetsuppgifter i projekt. Större företag och organisationer använder projekt som organisationsform som komplement till den ordinarie organisationsstrukturen för utveckla produkter, lösa problem, hantera kriser, hitta nya marknader, m.m. Kreativa och kulturella verksamheter – som reklambyråer, designbyråer,

PR-byråer, arkitektbyråer, teatrar, filmbolag, mediabolag, eventbolag och festivalarrangörer – har ofta projektorganisation som sin huvudsakliga organisationsdesign. (Inom kultursektorn kallas projekt ofta för produktioner och projektledare för producenter.) Förespråkare för projektorganisering hävdar att effektiviteten och kreativiteten ökar. Projektets mål blir ofta att lösa en uppgift eller ett problem, som man ibland bara kan ana eller ha vaga idéer om. Projektgruppens uppgift blir att under processens gång modifiera och driva arbetet framåt till ett (mätbart) resultat samt att dra lärdomar ur arbetsprocessen. Det intresse som projektorganisering rönt i framför allt näringslivet har resulterat i en växande konsultmarknad, en stor mängd forskning samt ett omfattande litteratur- och kursutbud. Syftet med denna kurs är att studenterna skall behandla och uppleva både teoretiska och praktiska aspekter av att arbeta med och i projekt inom såväl näringslivet som kultursektorn.

Studenterna kommer att arbeta med att utveckla pilotprojektet "Kärleksveckan" där studenter kommer att arbeta fram olika förslag till hur denna vecka kan genomföras och bli ett hållbart återkommande evenemang. Vidare skall de ta fram hur denna vecka kan bli ett evenemang som omfattar de deltagande kommunerna och genererar nya affärsmöjligheter och arbetstillfällen. Dessa olika förslag kommer att ingå en tävling där det vinnande laget får vara med i genomförandet under sommaren 2015 av Kärleksveckan.

Översikt över aktiviteter

	2015	2016	2017
Behovsinventering			
Sommardesignkontor			
Lärresor inkl. seminarier			
Guide, checklista och film			
Pilotprojekt			
Högskoleprojekt			
Resultatspridning			
Utvärdering o uppföljning			
Rapportering och avslut			

Referensgrupp, styrgrupp och arbetsgrupp

Inledningsvis i projektet skapas en referensgrupp bestående av personer med expertiskunskaper och värdefulla erfarenheter. Denna grupp sammanträder två gånger per år. Förslag på personer som skulle kunna ingå i gruppen är:

Anna Hag, Strateg, Visita

Mikael Alerup, Nordisk Servicedirektör, Fritidsresor

Joacim Johansson, VD, Astrid Lindgrens Värld

Maria Norrfalk, Landshövding, Dalarnas län

Malena Andersson, Kairos Future

Christina Rodelius, Programansvarig för destinationsutveckling, Tillväxtverket

Göran Carlsson, Regionchef, Region Dalarna

En styrgrupp sätts samman bestående av minst en representant från samtliga deltagande kommuner. Denna grupp sammanträder fyra gånger per år.

Arbetsgruppen består av projektledare, resurspersoner från projektägande kommun, representant från destinationsbolaget samt näringslivsrepresentanter.

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2015-02-17

(14.)

Kf §
Ks §
Au §

Meddelanden

1. Nyhetsbrev januari 2015 från Småkom.
2. Verksamhetsberättelse för Hjälpmedelsnämnden Dalarna.
3. Protokoll från sammanträde med samverkansnämnden för social myndighetsutövning, 2015-01-29.
4. Meddelande från Sveriges kommuner och landsting angående överenskommelse med Verket för innovationssystem om stärkt innovationsförmåga i offentlig verksamhet 2015-2017.
5. Protokollsutdrag från sammanträde med Mora gymnasienämnd gällande sammanträdesplan 2015, verksamhetsuppföljningsprognos och namnbyte – grafisk profil, §§ 163-165, 2014-12-10.
6. Skrift från Länsstyrelsen om beslutad krishantering i Dalarnas län.
7. SKL:s cirkulär 15:04 om övergång av verksamhet.
8. SKL:s cirkulär 15:05 om Gävle tingsrätts dom i mål T 1631-13, avskedad ambulanssjuksköterska.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

